

dér, man ved, hvilke undervisningsmidler man bruger, og hvordan det kan tilrettelægges.

Jeg synes, det er meget vigtigt, at vi i forbindelse med det her lovforslag får taget et væsentligt skridt med hensyn til at gøre op med netop det dobbelte optag. Der er jo ikke nogen andre grupper af studerende, hvor man spørger, om de kan eller ikke kan få beskæftigelse bagefter, og deres gennemførelse af studiet så betinges af det.

Desværre er det sådan, at det grundlag, vi bygger på, må siges at være ufuldstændigt. Der er ikke en samlet opgørelse af, hvor mange mennesker med forskellige typer af funktionshæmning, der er i gang med en videregående uddannelse, og dermed er der heller ikke nogen samlet opgørelse over, hvor mange midler der bruges på området i øjeblikket.

Vi har forsøgt at foretage det bedst kvalificerede skøn både over det antal studerende, som vil være omfattet af lovgivningen, og dermed også over den økonomi, som vil blive nødvendig. Det, som jo er afgørende her, er, at vi giver nogle rettigheder til den enkelte, som gør det muligt at gennemføre en uddannelse.

Med hensyn til spørgsmålet om uddannelsens karakter er det klart, at der også i lovforslaget er en grænse, nemlig ved, at der er nogle handicap, som der ikke kan kompenseres for med hensyn til gennemførelsen af den konkrete uddannelse, men det vedrører stadig væk uddannelsen og ikke beskæftigelsen. At der vil være en sammenhæng, er indlysende, men der kan jo være handicap, som er af en sådan karakter, at uddannelser med f.eks. praktiske øvelser ikke er mulige for den enkelte, fordi der ikke kan gives en støtte, som er tilstrækkelig.

Jeg er enig med de ordførere, som har sagt, at det her er et skridt på vejen i forhold til at opfylde sektoransvarlighedsperspektivet, og at vi derfor også vil vende tilbage til området. Det første er at vende tilbage til selve forsørgelses-siden, og det er fuldstændig rigtigt, at jeg har optaget drøftelser med min kollega socialministeren om, hvordan der kan laves en løsning, sådan at vi også på forsørgelses-siden får gjort op med det dobbelte optag.

Jeg synes, det er vigtigt, at vi indhenter erfaringer på det her område. For de videregående uddannelser er det en ny opgave for institutionerne at håndtere det, og derfor er det vigtigt, at vi får et solidere grundlag, før vi går videre, hvilket det er vores klare mål at gøre, sådan at handicappede i alle forhold får mulighed for at

gennemføre en uddannelse på linje med andre, men vi har brug for erfaringer, vi har brug for, at institutionerne bliver vant til at håndtere den her type af afgørelser.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 250: Forslag til lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne.

Af undervisningsministeren (Margrethe Vestager).

(Fremsat 30/3 2000).

Sammen med denne sag foretoges:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 251: Forslag til lov om ændring af lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. (Videreuddannelsessystemet for voksne m.v.)

Af undervisningsministeren (Margrethe Vestager).

(Fremsat 30/3 2000).

4) Første behandling af lovforslag nr. L 252: Forslag til lov om forberedende voksenundervisning (FVU-loven).

Af undervisningsministeren (Margrethe Vestager).

(Fremsat 30/3 2000).

5) Første behandling af lovforslag nr. L 253: Forslag til lov om ændring af lov om daghøjskoler m.v. (Forberedende voksenundervisning m.v.).

Af undervisningsministeren (Margrethe Vestager).

(Fremsat 30/3 2000).

**6) Første behandling af lovforslag nr. L 254:
Forslag til lov om statens voksenuddannelses-
støtte (SVU).**

Af undervisningsministeren (Margrethe Vestager).

(Fremsat 30/3 2000).

**7) Første behandling af lovforslag nr. L 255:
Forslag til lov om rådgivning på voksenuddannelsesområdet.**

Af undervisningsministeren (Margrethe Vestager).

(Fremsat 30/3 2000).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Carsten Hansen (S):

Der er nogle lovforslag, man er mere glad for at være ordfører på end andre. Her er bestemt en af de rigtig gode reformer, og på en dag som denne kunne man jo blive helt inspireret til at bryde ud i sang, men det skal jeg skåne Tinget for. Men jeg vil alligevel citere Halfdan Rasmussen. Det er jo sådan, at kunstnere tit kan udtrykke sig mere kort og præcist om livets store spørgsmål end politikere. Han skrev i sin sang til AOF's 25-års-jubilæum:

»At lære er at bøje sig over livet selv og fylde sind og øjne med tankens himmelhvelv«.

»At lære er at bøje sig over livet selv«, og det, Halfdan Rasmussen mener, er jo, at uddannelse er selve livet. Min gamle far sagde det på en lidt anden måde, da jeg som 16-årig stod og skulle i lære som rørsmed: Du skal lære, så længe du lever. Og så tilføjede han: Og man får tæsk, så længe man lærer.

Men uddannelse er ikke blot nøglen til fremtidens samfund. Det er også nøglen til den enkeltes velfærd, ja, man kan sige magt over egen tilværelse for den enkelte, og vi tager med de her seks lovforslag fra Undervisningsministeriet, og de fem, der senere kommer fra arbejdsministeren, hul på den største reform på hele voksenuddannelsesområdet i mands minde, hvis man da ellers må sige det i de her ligestillingstider. Ja, siden K.B. Andersens reform med hf i 1960'erne er ikke noget lignende set, og i virkeligheden er det her måske langt mere omfattende.

Ja, det er en reform, som har ligget Socialdemokratiet meget på sinde, og hvor den kendte

aktivitet på området i dag omfatter mere end 1,7 millioner mennesker, altså en aktivitet, der dækker mere end 30 pct. af den danske befolknings voksenuddannelsesaktivitet hvert år.

Baggrunden for hele VU-reformen var jo det, vi lovede i regeringsgrundlaget fra 1998, nemlig en reform af hele voksenuddannelsesområdet. Som der står i grundlaget: at igangsætte et reformarbejde for at skabe et mere velfungerende voksen- og efteruddannelsessystem.

Det førte jo til, at regeringen nedsatte et embedsmandsudvalg, der arbejdede fra maj 1998 til juni 1999, og som kom med en murstenstykk rapport, der hed »Mål og midler i offentligt finansieret voksen- og efteruddannelse«.

På den baggrund udarbejdede regeringen et elementpapir, der kom til at danne baggrund for finanlovforhandlingerne, hvor SF og CD jo er forligspartnere, og senere tilsluttede Enhedslisten sig det område.

Elementpapiret var udtryk for en række sigtelinjer, som nu er blevet udmøntet i et godt samarbejde mellem forligsparterne, og resultatet er den kæmpe, jeg var ved at tilføje gode, reform, som vi står med i dag.

Dermed har jeg også forsøgt at redegøre lidt for den lange proces, som en række partier og interessegrupper nu har beskæftiget sig med siden maj 1998 og frem til foråret 2000, altså frem til i dag. Det er altså en grundig og gennemarbejdet og god reform, vi fremlægger, og jeg vil godt benytte lejligheden til at takke for et godt samarbejde parterne og partierne imellem.

En række undersøgelser offentliggjort for nylig i en delrapport fra Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut peger på, at der i dette land på trods af vores 9-års-skolepligt er rigtig mange mennesker, der ikke har de basale færdigheder, der skal til for at kunne deltage i et så udviklet demokrati som vores. Det er selvfølgelig et problem for den enkelte, men sandelig også et problem for demokratiet. Ja, undersøgelsen viste, at 1 million danskere med tilknytning til arbejdsmarkedet har brug for at få forbedret deres kundskaber for at kunne fungere i et moderne informationssamfund med alle de krav, der stilles til at kunne forstå og anvende skriftlig information.

På det, man kunne kalde det nederste færdighedsniveau, er der ganske vist langt færre personer, men 300.000 mennesker er stadig væk alt for mange mennesker, der har så store problemer, at de ikke kan læse og forstå en avis eller følge med i tv's undertekster eller for den

sags skyld læse en madopskrift. Og blandt dem, der har de største læse- og regneproblemer, er de kortuddannede. Undersøgelsen viser, at den væsentligste enkeltfaktor for manglende færdigheder som regning og læsning meget overraskende er uddannelse.

Det er jo ikke en hemmelighed, at vi i disse år har de mindste ungdomsårgange, der er set i mange år, samtidig med at vi i de kommende år vil se de store årgange fra mørklægningens tid trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet. Det betyder, at hvis vi skal fastholde eller forøge den samlede mængde af viden og kompetence, der er i samfundet, så er en af de helt store udfordringer for os som politikere, at vi i fremtiden skal efter- og videreuddanne den voksne del af befolkningen på arbejdsmarkedet, hvis vi bare skal sikre den velfærd, vi kender i dag. Derfor har det været så afgørende for os i Socialdemokratiet at få brudt med den såkaldte matthæus-effekt, og det vil sige, at de, der har, dem skal der gives.

Alle undersøgelser viser jo, at jo mere uddannelse, man har fået, jo mere efter- og videreuddannelse får man også, og det vil sige, at vi har brugt en stor del af de penge, vi afsætter herindefra, til at understøtte dem, der i forvejen har fået en uddannelse betalt af samfundet. Det er der i sig selv ikke noget galt i, men når nu penge er en knap ressource, så vil vi gerne prioritere.

Det princip, altså matthæuseffekten, har vi med denne reform haft et afgørende ønske om at bryde med. Derfor har det været helt afgørende for os i Socialdemokratiet at prioritere de kortuddannede og lægge vægt på en helt særlig indsats for dem, der har svært ved at læse og stave, både i form af de forenklede støtteordninger, men også i form af indholdet i de enkelte lovforslag.

Det, vi så står med her, er virkelig en voksen voksen- og efteruddannelsesreform, en, der vil noget, et helt nyt videreuddannelsessystem for voksne ved siden af det ordinære uddannelsessystem. Og det har været vigtigt for os i Socialdemokratiet at sikre en række principper – man kunne kalde dem visioner – i det reformarbejde, der er foregået, og som nu udmønter sig tydeligt i de lovforslag, vi behandler her i dag.

Det første princip er et nyt og sammenhængende voksen- og efteruddannelsessystem uden blindgyder på alle niveauer. Der skal efter vores opfattelse være mulighed for kompetencegivende videreuddannelse på alle trin. Den

enkelte skal, uanset om man er SiD'er, bager eller cand.polit., kunne se lyset i form af en mulighed for efteruddannelse, videreuddannelse osv.

Der skal være mulighed for, som det andet princip, at få tilgodeskrevet eller meriteret, som det jo hedder på nudansk, både relevante kurser og efteruddannelse. Her tænker jeg bl.a. på AMU-kurser.

Som det tredje princip og som noget nyt – i hvert fald i lovgivningen – som vi lægger særlig meget vægt på, skal erfaringer og kvalifikationer opnået gennem arbejde og beskæftigelse give merit gennem det særlige redskab, som giver kompetenceafklaring på den grundlæggende voksenuddannelse, og det vil sige, at vi her i det nye voksenuddannelsessystem giver kredit for praktisk arbejde og sidemandsoplæring.

Vi ved jo alle – også vi, der er til stede her i dag – at de mennesker, der er på arbejdspladserne, har en masse erfaringer og kompetence, som de normalt ikke godskrives for, når de går i gang med en uddannelse, men her bliver det altså til en formel kompetence, som man opnår gennem praktisk arbejde, og som godskrives, når man går i gang med en uddannelse.

For det fjerde har det været os magtpåliggende gennem lovgivningen at sikre økonomisk, at det kan lade sig gøre, især for de kortuddannede, at uddanne sig uden at sætte den enkeltes og familiens økonomi over styr. Kort sagt er det en forenklet godtgørelsesordning, der både for den enkelte og for samfundet er langt mindre bureaukratisk, lettere at overskue og samtidig en ordning, der er med til at tilgodese de ufaglærte og en ajourføring af de faglige uddannelser.

For det femte har vi ment, at der skulle gøres en særlig indsats for de mange, der har svært ved at læse og stave, gennem FVU-forslaget. Det stod os hurtigt klar under hele VEU-reformen, at her var brug for et ekstra løft, som jeg skal vende tilbage til.

Disse fem visioner er sikret ved den VEU-reform, som vi lægger frem her i dag. Og de hovedprincipper var jo da også med, da vi i Socialdemokratiet fremlagde vores visioner for en ny reform i det tidlige forår i det forrige århundrede, i 1999.

Jeg skal her lige knytte et par enkelte kommentarer til et par af lovforslagene, nemlig FVU-loven og GVU-delen. I FVU lægger vi særlig vægt på, at der gives muligheder for dem, der har svært ved læsning, skrivning og

matematik, og jeg vil godt sige her, at vi har meget store forventninger til denne del af reformen. Der bliver frit optag, fri adgang, og undervisningen skal tage udgangspunkt i den enkeltes hverdag. Det bliver en meget fleksibel tilrettelæggelsesform i niveau og indhold, og det kan foregå i fritiden eller i arbejdstiden, kort sagt komme folk i møde dér, hvor de er, i en bred vifte af udbydere: daghøjskoler, VUC-centre, på arbejdspladsen, i fagforeningen og på daghøjskolerne. Dem har vi tiltænkt en hel speciel rolle i lovforslaget.

Det er vigtigt at sige, at der bliver en bred vifte af udbydere. Men da vi jo med hensyn til målgruppen ikke kan lægge pæne foldere frem på bibliotekerne, så ligger der en meget stor opgave i at opsoge og motivere hele den målgruppe og informere dem, hvoraf mange måske har prøvet flere nederlag i den etablerede uddannelsesverden. Derfor har vi også skruet et system sammen, som er decentralt, og hvor parterne bliver ansvarliggjort, og vi forventer, at alle deltager.

Vi lægger meget vægt på, at de i bemærkningerne skrevne ord om vejledning, ledsagefag samt IKT og samfundsfag får en fremtrædende rolle sammen med de to øvrige prøvfag: matematik og dansk. Og da det område, vi bevæger os ud på med FVU'en, er et forholdsvis uopdyrket område, er det vigtigt, at der igangsættes et omfattende udvælgelsesarbejde med prøver og undervisning samt pædagogik og ikke mindst efteruddannelse af de lærerkræfter, der skal til. Jeg vil sige, at det er en forudsætning for, at det bliver en succes.

På GVU'en vil jeg særligt fremhæve de nye fleksible muligheder: Uddannelsen skal knytte an til og ende med en faglig uddannelse, der er lig med den, vi kender i dag i det faglige system. Og det, at man kan gå i gang med en faglig uddannelse baseret på en kompetenceafklaring, der også tager udgangspunkt i den enkeltes kompetencer og erfaring ude i det virkelige liv, uden en aftale med en arbejdsgiver, og at man kan aftale et fleksibelt forløb med en uddannelsesplan, der kan vare i op til 6 år, tror jeg der er rigtig mange mennesker der vil udnytte og gå i gang med en uddannelse. Vi åbner i hvert fald op med denne her kæmpe reform med en helt ny måde for voksne og uddanne sig på.

Vi ser frem til udvalgsarbejdet og støtter selvfølgelig de seks lovforslag, der ligger i hele denne VEU-pakke, der er på Folketingets bord i

dag. Og skulle der efter høringsfasen om loven om statens voksenuddannelsesstøtte vise sig at være uhensigtsmæssigheder, er vi selvfølgelig i samarbejde med forligspartnerne villige til at kigge på dem. Men det er vigtigt for os at slå fast, at principperne i reformen ligger fast.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Ja, det skal være en meget kort bemærkning eller rettere sagt tre spørgsmål til den socialdemokratiske ordfører.

Det første spørgsmål er: Jeg kunne forstå, at Socialdemokratiet mener, det her er en grundig og gennearbejdet reform. Hvordan forholder den socialdemokratiske ordfører sig så til, at der i utallige høringssvar gives udtryk for, at det er en faglig katastrofe, og at der mangler sagligt grundlag for ministerielle postuler, og tilsvarende udsagn?

På mig virker det ikke, som om det er så grundigt gennearbejdet, når man får den type høringssvar.

Det andet spørgsmål går på matthæuseffekten: Mener den socialdemokratiske ordfører ikke, at hvis man skal sikre et videnssamfund, så skal man sikre et videnssamfund på alle niveauer? Det betyder også, at man ud over at have en skubeffekt også skal have en træk-effekt, det vil sige, at man skal sikre, at de højtuddannede også har en mulighed for at videreudanne sig.

Og endelig det sidste spørgsmål. Det er med hensyn til meritdelen. Den socialdemokratiske ordfører var meget positiv over for, at nu kunne man endelig komme til at få merit overført mellem alle de forskellige systemer, og jeg vil meget gerne spørge helt klart: Præcis hvor står det i lovkomplekset?

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Blandt de mange papirer, vi får stukket i hænderne i disse timer, er bl.a. også høringssvaret fra LO, som jeg har haft lejlighed til at studere lidt, og hvor det på side 2 synes at fremgå, at der fortsat skal være fuldt driftstilskud og løntabsgodtgørelse for følgende tre kategorier: uddannelser, der er ajourførende i forhold til faglærte uddannelser, uddannelser, der har almen, generel, arbejdsmarkedspolitisk karakter, i parentes »merit til virkeligheden« – hvad det så end måtte være – og endelig den tredje katego-

ri, der omfatter fagområder, der ikke har en erhvervsuddannelse.

Jeg vil godt spørge, om den socialdemokratiske ordfører er enig i, at disse kategorier også efter forslaget her vil være berettigede til fuld drifts- og løntabsgodtgørelse?

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Til Venstres ordfører, fru Gitte Lillelund Bech, må jeg sige, at Venstre jo selv meldte sig ud af forhandlingerne om voksen- og efteruddannelsesreformen, men er selvfølgelig velkommen til at stå på. Men det forandrer jo ikke, at det stod i vores regeringsgrundlag, da den nuværende Nyrup Rasmussen-regering tiltrådte den 11. marts. Der udarbejdede man et regeringsgrundlag, der kom til i maj, og dér står der direkte – som det eneste sted i øvrigt – at man gerne vil have en reform af hele voksen- og efteruddannelsesområdet.

Jeg vil gerne sige, at der har været et grundigt forarbejde med en rapport på næsten 500 sider, hvorfra der efterfølgende er kommet et elementpapir, som man også har haft lejlighed til at se i Venstre.

Vi er selvfølgelig optaget af, at alle i det her samfund skal have mulighed for at videre- og efteruddanne sig. Derfor er der også blevet skabt et videre- og efteruddannelsessystem, der er gennemsigtigt på alle niveauer, hele vejen op til masteruddannelsen. Men det, vi er optaget af, er så at sikre, at de kortuddannede kan få uddannelse med godtgørelse, og vi prioriterer godtgørelsessiden for de kortuddannede i forhold til dem, som har længerevarende uddannelse, for de har jo, om jeg så må sige, trukket på kontoen én gang. Men vi er enige i, at det er vigtigt i et videnssamfund, at både de kortuddannede og de længerevarende uddannede kan blive uddannet.

Til det med meritdelen og praktik vil jeg bede fru Lillelund Bech om at kigge i lovforslaget, der drejer sig om videreuddannelsessystemet for voksne.

Til hr. Knud Erik Kirkegaard vil jeg gerne sige, at vi er enige i, at det til og med fagligt niveau og ajourføring af faglært niveau er det, som der står i lovforslaget at man kan få godtgørelse til, og det er også det, der ligger i de forskellige rammer. Nu skal vi jo passe på, at vi ikke blander AMU-lovforslagene sammen med de lovforslag, der kommer fra Undervisningsministeriet. Dem tager vi jo lidt senere en holm-

gang om, men det er klart, at det er det, der er principperne i lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Det var den socialdemokratiske ordførers bemærkninger om, at vi, de borgerlige, meldte os ud af forhandlingerne om VEU-reformen. Det er en lidt besynderlig form for retorik, for fakta er, at den sidste aften, hvor jeg sad med til forhandlinger i Finansministeriet, blev vi tilsagt til møde dagen efter, og alle var enige om, at nu skulle alle parter gå hjem og tænke sig om. Vi blev bare ikke indkaldt til det møde. Det blev udsat og udsat og blev aldrig indkaldt.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Ja, jeg fik i hvert fald ikke svar på dele af mine spørgsmål. Jeg vil godt gentage det første spørgsmål: Gør det ikke indtryk på den socialdemokratiske ordfører, hr. Carsten Hansen, at der i talrige høringssvar tales om faglig katastrofe og manglende sagligt grundlag for at gennemføre den her reform og bruges tilsvarende udtryk? Det er for mig at se ikke et billede på, at det her er grundigt og gennemarbejdet.

Derudover med hensyn til matthæuseffekten eller denne her med, at de længerevarende uddannede har trukket nok på kontoen: Skal jeg forstå det sådan, at hvis man så har taget en lang uddannelse og er endt med at have en masteruddannelse, så er det ligesom det? Nu har man trukket nok på sin uddannelseskonto, og så er det bare ærgerligt, så kan man ikke få mere viden ind dér. Tror hr. Carsten Hansen, at det er gavnligt for videnssamfundet?

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Vi har jo hørt heroppefra, at man bevæger sig meget langt ind i de forskellige høringssvar, og de er jo ikke særlig positive. Noget af det, som også kommer meget frem i de her høringssvar, er jo bl.a.: Hvordan vil man sikre, at der fortsat vil være kvalitet i videreuddannelsessystemet? Der er nogle, der siger, at der i hele pakken her faktisk ingen model er for, hvordan den fremtidige kvalitet vil blive sikret. Der er ikke lagt op til nogen kvalitet eller nogen kvalitetskontrol. Det er der mange der nævner. Det kunne jeg godt tænke mig at høre den socialdemokratiske ordførers forklaring på.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Til hr. Jens Vibjerg vil jeg gerne sige, at det jo ikke er sådan, at man kan stå af og på i forhold til, hvad man nu ønsker sig, ligesom til jul, hvor man kan vælge en enkelt pakke ud og sige, at resten vil man så ikke være med til.

Der var lagt op en samlet reform, og jeg har også i min ordførertale lagt vægt på, at det var en samlet reform med fem lovforslag i Arbejdsministeriet og seks her i Undervisningsministeriet, og da man ikke ville være med, meldte man sig jo også ud af forhandlingerne. Det må hr. Jens Vibjerg jo også vedgå senere i dag, når det viser sig, at man ikke kan stemme for en række af de lovforslag, der ligger i pakken.

Til fru Lillelund Bech vil jeg gerne sige, at selv om en reform er godt og grundigt gennemarbejdet, så forhindrer det jo ikke nogen i at være uenig i den. Det skal vi være opmærksomme på.

Jeg vil godt sige, at det for os er vigtigt – og det er også derfor, at vi skaber et helt nyt, man kunne kalde det et parallelt kompetencesystem til et ordinært kompetencesystem – at mennesker, der er på arbejde, også kan videreudanne sig hele vejen op, og hvis man læser støtteloven, så er det rent faktisk sådan, at man kan optjene ret til orlov også til nogle af tingene på de åbne uddannelser.

Jeg mener bestemt, at de mennesker, som har en høj uddannelse, også skal videreudanne sig, men i forhold til prioriteringen af støttemulighederne har vi valgt at satse på de kortuddannede, fordi det er dem, der har trukket mindst på kontoen.

Så lad mig sige, at nu har jeg kigget alle høringssvarene igennem, og jeg har også læst dem, og de allerfleste er i overvejende grad positive, men det er måske forbigået Venstres ordfører, hvad der står i de positive høringssvar.

Hr. Christian H. Hansen har jeg svaret på det med høringssvarene, men kvaliteten i videreuddannelsessystemet er også noget af det, der ligger os på sinde. Der må vi jo sige, at videreuddannelsessystemet for voksne helt nede fra FVU, GVU, VVU osv. knytter an til uddannelser i det ordinære uddannelsessystem og i øvrigt skal ende med en eksamen eller en prøve, der svarer præcis til dem.

Det er meget vigtigt at sige, at det jo er her, vi har kvaliteten. Man kan altså godt blive det, der hedder kortere og videregående uddannet,

hvilket svarer til en KVU og svarer til en VVU, men er præcis det samme, men tilgangsvinklen er forskellig, og det sikrer kvaliteten.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Jeg er nødt til at tage hr. Carsten Hansens historieforfalskning ved vingebenet med det samme. Der var ikke noget med, at hverken Det Konservative Folkeparti eller Venstre meldte sig ud af forhandlingerne. I en sen natteme blev alle omkring forhandlingsbordet enige om, at der var behov for en tænkepause.

Vi blev så indkaldt til en ny drøftelse. På dette tidspunkt havde regeringen meldt sig ud af forhandlingerne og lavet forlig til anden side. Det er den skinbarlige sandhed om forløbet, og det bør hr. Carsten Hansen, der jo er vidende om, hvordan de faktiske forhold var, ikke forsøge at fremstille på en helt forkert måde her fra Folketingets talerstol.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Hvis man tager en uddannelse i det parallelle kompetencesystem og man tager den hele vejen igennem, så anvender man 3 årsværk for at få sin masteruddannelse, mens hvis man tager en uddannelse i det ordinære system, så anvender man 5 årsværk. Hvorledes kan det så sikres, at det er fuldstændig det samme niveau, en master har på den ene side, og en kandidat har på den anden side? Kan hr. Carsten Hansen forklare mig det?.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Det er lige til bemærkningerne om høringssvarene, som hr. Carsten Hansen var inde på. Jeg tror, man roligt kan sige, at hvis man tager samtlige høringssvar og deler dem op i procenter, så er der nok 60 pct., der er negative. Der er nok 60 pct., og det er da en langt overvejende del. Men grunden til, at de er negative, har vi jo så lige fået forklaringen på fra hr. Knud Erik Kirkegaard. Vi har jo netop lige fået oplyst, at det her er lavet i en sen natteme, og det bærer det jo også præg af.

Med hensyn til at være indbudt eller ikke være indbudt, så kan jeg sige, at Dansk Folkeparti slet ikke vil blande sig i den debat, for der er aldrig blevet ringet til os, så vi er i hvert fald ikke gået fra noget.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Hr. Knud Erik Kirkegaard mener, at vi kan beskyldes for historieforfalskning i Socialdemokratiet. Der vil jeg gerne sige, at ifølge opfattelsen hos flere forhandlere, som jeg har talt med om forløbet, var det sådan, at både V og K faktisk nedlagde et veto, og det betød jo også, at man på den baggrund meldte sig ud – det ligger jo i virkeligheden ovre i behandlingen af de næste forslag, men det betød jo faktisk, at både V og K meldte sig ud af forhandlingerne, og det mener jeg er et fastslået faktum.

Til fru Gitte Lillelund Bech kan jeg sige, at det er sammenlignelige niveauer, man tager i videreuddannelsessystemet for voksne, men det er vigtigt at sige, at man når dertil med en forskellig baggrund.

Jeg vil også medgive, at der på en række områder foregår et stort stykke arbejde med udmøntningen af den her lov med uddannelsesbekendtgørelser osv., men det forhindrer jo ikke, at de overordnede principper er gode for de voksne, der ønsker at videreudanne sig i fritiden, heller ikke i forhold til det videregående voksenuddannelsessystem.

Jeg har faktisk svaret hr. Christian H. Hansen om forholdet til V og K, for det har været en lang, lang proces, hvor masser af partierne har deltaget. De politiske partier har deltaget i politikudvikling osv., og jeg mener i virkeligheden, at alene processen beviser, at det virkelig er en gennearbejdet reform. At man er uenig i den er så noget andet.

Formanden:

Så er det fru Gitte Lillelund Bech som ordfører.

Gitte Lillelund Bech (V):

Dygtighed, viden og kompetence er grundpiller for velstand og og velfærd i Danmark. Med udviklingen fra industri- til videnssamfund er viden en stadig vigtigere forudsætning for, at vi klarer os godt i en omskiftelig verden. Det gælder både på samfundsplan, på den enkelte virksomhed og for det enkelte menneske. Ordene er et direkte citat fra bilag til Finanslovaftalen 2000 om omlægning af voksen- og efteruddannelserne, og man skulle faktisk tro, at Venstre havde skrevet dem. De er som taget ud af vores forslag til en reform af voksen- og efteruddannelsen. Umiddelbart et særdeles positivt træk, må jeg sige.

Tilsvarende kan jeg konstatere, at Undervisningsministeriets debatoplæg »Nyt parallelt kompetencesystem for voksenuddannelserne« indeholder intentioner, som jeg tror, alle i Folketingssalen kan støtte. Oplægget omtaler overordnet tre formål med idéen om at skabe et nyt, sammenhængende kompetencesystem for voksenuddannelserne som en parallel til det ordinære system, og jeg citerer: »Man skal skabe en klarere struktur i de særlige voksenkompetencer. Man skal generelt synliggøre den kompetence, voksenuddannelserne giver såvel for deltagerne som for arbejdsgiverne, og man skal tilføje uddannelsessystemet en ny dimension, baseret på voksnes jobberfaringer, bestående af kortere uddannelsesforløb, der primært retter sig mod øget jobkompetence.«

De tre formål er tilsvarende skitseret i lovkompleksets bemærkninger som midler til at gennemføre regeringens politiske mål for videreuddannelsessystemet for voksne.

Jeg må derfor stille mig selv det spørgsmål, om de tre formål er opfyldt. Det korte svar er: Nej, nej og nej. Det lovkompleks, der ligger fra regeringens og venstrefløjens side, lever på ingen måde op til intentionerne og de præsenterede formål. Det er yderst beklageligt, og det kan Venstre ikke støtte.

Intentionerne er fine, men udmøntningen er gal. Lov om erhvervsrettede grunduddannelser og videregående uddannelser for voksne er det fundament, som intentionerne skal opfyldes af eller hvile på, og hvilket fundament må jeg spørge?

Når jeg umiddelbart læser lovteksten, ser alt jo tilforladeligt ud, men bag teksten gemmer sig en lang række problemstillinger, der efter min mening ikke er løst. Lovkomplekset fokuserer på at opkvalificere de kortuddannede, og det er positivt, specielt den øgede fokus på læse-, skrive- og regnefærdighederne, men tilsyneladende glemmer regeringen, at et videnssamfund ikke alene etableres ved et skuffesystem, hvor fokus er på at få de kortuddannede op på et højere niveau. Et videnssamfund etableres i lige så høj grad ved et træksystem, hvor de bedst uddannede tilsvarende får mulighed for at blive endnu dygtigere. Det er i øvrigt også intentionerne i regeringens netop fremlagte erhvervsstrategi. Det kan derfor undre, at det ikke præger lovforslaget mere.

Voksenuddannelsessystemet bør have fokus på alle gruppers mulighed for efter- og videre-

uddannelse, og det har det efter min mening ikke, som lovteksten ligger i dag.

Paralleliteten mellem det ordinære kompetencesystem og det foreslåede voksenuddannelsessystem er heller ikke særlig klar. Tilsyneladende skal en videregående voksenuddannelse gennemføres på et niveau, der svarer til en kort videregående uddannelse. En diplomuddannelse gennemføres på et niveau, der svarer til en mellemlang videregående uddannelse eller en bacheloruddannelse, og en masteruddannelse gennemføres på et niveau, der svarer til en kandidatuddannelse.

Logisk nok, vil mange tænke, indtil de ser opgørelsen af årsværk, der fastsættes for hver voksenuddannelse. Ifølge lovforslaget skal der bruges 3 årsværk, svarende til 180 ECTS-point, på at få en mastertitel, og til sammenligning skal der bruges 5 årsværk, svarende til 300 ECTS-point, for at få en kandidatuddannelse i det ordinære kompetencesystem.

Dertil kommer, at eksempelvis en diplomuddannelse kan tages såvel på en forskningsbaseret uddannelsesinstitution som på et kommerende CVU og på en erhvervsskole, hvilket synes at vise en vis forskellighed i niveauet. Det hænger i min verden ikke sammen, det er ikke sammenligneligt.

Venstre frygter, at det foreslåede voksenuddannelsessystem kan devaluere det nuværende ordinære system, en frygt, vi i øvrigt også har for den erhvervsrettede grunduddannelse for voksne. Den må ikke devaluere de normale ungdomsuddannelser. En devaluering over hele linjen vil stå for i vejen for udviklingen af videnssamfundet.

Adgangen til og vekselvirkningen mellem det ordinære kompetencesystem og det foreslåede voksenuddannelsessystem er heller ikke klar. Tilsyneladende kan der shoppes frit mellem systemerne, hvilket bidrager til, at niveauet for de enkelte uddannelser bliver mindre gennemskueligt.

Det er ikke klart, hvordan den enkeltes kompetence vurderes, herunder både erhvervs erfaring og den formelle uddannelse, samt hvordan kvaliteten i uddannelserne i øvrigt sikres. Derudover tilgodeser forslaget kun i meget begrænset omfang, at efter- og videreuddannelser også kan tages på private institutioner. Endelig er det ikke klart, om en mastertitel kan give direkte adgang til en ph.d.-uddannelse.

Venstre havde gerne set to meget klare parallelle, men selvstændige systemer med tydelige

brobygnings- og meritforløb frem for det fremlagte. Derved ville det være muligt at sikre den bedste faglige kvalitet i begge systemer frem for at forsøge at ækvivalere kompetenceniveauerne i de to systemer, som lovforslaget lægger op til.

Forslaget tager heller ikke hensyn til de mange eksisterende efter- og videreuddannelses tilbud, der allerede eksisterer, og hvordan de skal passes ind i det foreslåede voksenuddannelsessystem. Et meget, meget klart eksempel er HD-uddannelsen, som fik en ny bekendtgørelse i 1999. Af bekendtgørelsen fremgår, at HD 1. del og 2. del skal ses i en sammenhæng. Tilsyneladende vil det fremsatte lovforslag alene placere HD 2. del som en diplomuddannelse og ser derfor kun HD 1. del som et indgangsforløb til HD 2. del.

Derudover vil jeg så sige, at ved at placere HD 2. del som en diplomuddannelse siger man, at den har niveau som en bacheloruddannelse i det ordinære system, hvilket er stik imod det, der faktisk er hensigten med den bekendtgørelse, som Undervisningsministeriet udstedte sidste år.

Lovforslaget lider generelt af titelforvirring. Jeg er rystet over at læse undervisningsministerens kommentar om, at en mastertitel ikke vil skabe forvirring i forhold til det ordinære kompetencesystem; en mastertitel i det ordinære system er bred, eksempelvis Master of Science, mens en mastertitel i voksenuddannelsessystemet er smallere, eksempelvis Master of Business Administration.

Jeg tror, vi er mange fra handelshøjskolerne, der er meget kede af den konklusion, ministeriet er kommet frem til, for tilsyneladende er vores kandidatgrad med et snuptag blevet flyttet fra det ordinære kompetencesystem til voksenuddannelsessystemet, uden at vi nogen sinde har sat vores ben der. Et klart eksempel på en uhensigtsmæssig titelforvirring, som ingen kan være tjent med.

Endelig vil jeg lige nævne de mange kritiske høringssvar til lovforslaget. Når man gentagne gange støder på udtryk som »faglig katastrofe«, »mangler sagligt grundlag for«, »mangler forståelse for«, »ministerielle postulater«, så synes jeg, det er værd at stoppe op og overveje, om lovforslaget faktisk er ordentligt gennemarbejdet. Det mener vi ikke i Venstre det er.

Til de resterende lovforslag i Undervisningsministeriets bunke vil jeg kort knytte følgende kommentarer:

Med lovforslag om ændring af lov om åben uddannelse kan vi se et problem i, at suppleringsforløb alene skal ske ved åben uddannelse. Deltagerbetalingen kan faktisk være en barriere for videreuddannelse, hvilket jo nok er stik modsat intentionerne.

Derudover synes tilskudssystemet i dette lovforslag at være noget uigennemsigtigt, og endelig virker det, som om vi vil se øget bureaukratisering. Det er vi ikke tilfredse med i Venstre.

FVU-lovforslagets intentioner om, at der skal sættes ekstra ind over for de voksne, der har svært ved at læse, skrive og regne, er meget positive. Vi kan klart bakke intentionerne op. Spørgsmålet er blot, om det er den rigtige måde at gøre det på.

I lovforslaget sættes på en modulopdelt, eksamensrettet undervisning styret gennem centralt fastsatte læseplaner. Det ønsker Venstre ikke. Dertil kommer, at det foreslåede indskolingssystem synes meget kompliceret. Det burde kunne forenkles. Der er ingen grund til at skyde gråspurve med kanoner.

Endelig må vi jo konstatere, at der igen tilsyneladende bliver væltet udgifter over på amterne. Amterne skal således udbyde tilstrækkelig FVU, forberedende voksenuddannelse, men staten kan vælge helt eller delvis at refundere udgifterne. Så vil vi i øvrigt lige her bemærke, at vi faktisk synes, at man i ministeriet skal have fokus på faglighed i folkeskolen, så vi på sigt kan få begrænset FVU-behovet.

Ændringerne i daghøjskoleloven lægger op til en udhuling af de offentlige midler til den traditionelle daghøjskolevirksomhed. Da Venstre i finanslov 1999 har en aftale med regeringen om daghøjskolerne, må jeg jo sige, at det undrer os meget, at FVU i daghøjskoleregi ikke har været diskuteret i forligskredsen om daghøjskolerne, men det er måske glemt i farten.

Lovforslaget om statens voksenuddannelsesstøtte ser tilforladeligt ud, bortset fra at der endnu en gang her primært er fokus på de kortuddannede. Også her savner vi en sammenhæng med det traditionelle SU-system. Jeg tror, alle i salen kender til den problematik, at unge venter med at påbegynde en uddannelse, til de er lidt ældre og derved får støtte fra det traditionelle system.

Jeg vil slutte med en opsang:

Venstre må klart kritisere, at regeringen fremsætter så kompliceret et lovkompleks så sent i folketingssamlingen, specielt når lovkom-

plekset faktisk har sammenhæng med andre store lovkomplekser inden for uddannelsesområdet, der forhandles i øjeblikket. Den sene fremsættelse indebærer, at udvalgsbehandlingen bliver uanstændig kort, og at det bliver svært at komme rundt om alle lovkompleksets knaster. Dertil kommer jo så, at mange af de høringsberettigede parter har tilkendegivet, at høringsfasen har været alt for kort, og så er de i øvrigt kritiske. Det er lovsjusk af værste skuffe. Kan man ikke gøre det bedre?

I Venstre går vi ind for livslang læring. Det er fremtidens nøgleord. Den enkelte skal forny sig, den enkelte skal udvikle sine kvalifikationer gennem hele livet til gavn for samfundet, virksomhederne og den enkelte. Vi kan konstatere, at regeringen har haft samme intentioner, men vi mener altså, at der er ramt fuldstændig galt med finanslovaftalen og det fremsatte lovkompleks. Det er beklageligt.

Formanden:

Jeg har noteret fem korte bemærkninger. Vi tager tre og derefter svar:

Den første er hr. Aage Frandsen.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg må indrømme, at jeg ikke forstår argumentationen fra Venstres side, undtagen at man skal nå frem til den konklusion, at man er imod.

Hvad er det i det lovkompleks, der ligger her, som forringer forholdene for dem, der vil have et videreuddannelsessystem med henblik på at komme ind i et mellemlangt eller længe-revarende videreuddannelsesforløb? Hvad er det, der forringer det? Jeg kan forstå, at der er noget, der er blevet meget værre i det. Hvad er det for nogle mennesker, som gerne vil have et uddannelsesforløb, og som har kunnet få det hidtil, men som nu ikke kan få det? Hvad er det, Venstre vil at de skal kunne mere? Hvad er det, man vil i forhold til det, der ligger, med hensyn til dem, der har eller vil have en længe-revarende uddannelse? Jeg er klar over, at Venstre kun interesserer sig for dem og ikke for de kortuddannede, men så vil jeg gerne vide, hvad det er, man vil med dem.

Derefter vil jeg godt spørge, hvor mange penge af de offentlige midler Venstre vil afsætte til det her område, for der var jo ret meget af det, der blev nævnt, som jeg i hvert fald kan høre ret hurtigt koster en hel del penge. Hvor

mange penge vil Venstre skønsomt ofre yderligere på det?

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Det er den mest mærkværdige tale, jeg nogen sinde har hørt fra Venstre om uddannelsespolitik. Partiet må have en dybtgående identitetskrise i sin uddannelsespolitik.

Punkt 1: Man lavede sammen med den her regering et angreb på dansk uddannelsespolitik ved at reducere VUC-ordningen, ved at reducere den såkaldte positivliste. Det skete, da regeringen arbejdede sammen med de borgerlige partier.

Senere hen mødte f.eks. undertegnede repræsentanter for Venstre, der ikke ville ofre en eneste skattekrone, ikke én, på uddannelsespolitikken for de voksne.

Nu – og det vil jeg gerne have bekræftet – forstår jeg, der er sket et radikalt skift i partiets politik. Undskyld, det var ikke Det Radikale Venstre, men det er blevet overhalet indenom af Venstre, for nu går Venstre åbenbart ind for, at de kortuddannede skal have det bedre, så dér er man tilsyneladende helt enig.

Så skal jeg spørge: Er det skattefinansieret, ikke noget med skatterabat, men altså krone for krone?

Punkt 2: Ønsker Venstre at anvende et større beløb end det, regeringen og forligspartierne foreslår her? Ja eller nej.

(Kort bemærkning).

Susanne Clemensen (CD):

Det var fru Gitte Lillelund Bechs bemærkning om, at VU-reformen er indgået med venstrefløjen. CD er faktisk med i det her forlig, og jeg vil meget gerne have mig frabedt, at vi skulle være en del af venstrefløjen.

Så vil jeg gerne spørge fru Gitte Lillelund Bech: Hvad venstreorienteret er der egentlig i at sikre, at særligt de kortuddannede får bedre efter- og videreuddannelsesmuligheder? Hvis de ikke får det, må vi jo se i øjnene, at en række virksomheder ikke er i stand til at udvikle sig og omstille produktionen, og så må de lukke. Hvad venstreorienteret er der i det? Det er da ren og skær god borgerlig erhvervs politik.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg vil gøre det meget klart for hr. Aage Frandsen: Når jeg siger, at jeg har frygt for en devaluering af det ordinære system, så er det eksempelvis, fordi hvis jeg ser på HD-bekendtgørelsen fra sidste år, så er det klart, at når man har taget en HD-uddannelses 1. del og 2. del, så har man ikke bachelorniveau, men det har man tilsyneladende, hvis man følger det lovkompleks, der ligger her. Det synes jeg er et meget klart eksempel på at vi vil komme til at se en devaluering. Hvis det her bachelorniveau skal bruges til, at man reelt kan gå ind i det ordinære system og hoppe på en kandidatuddannelse derinde, så synes jeg, der er et problem. Derfor er jeg gevaldigt bange for, at det her vil forringe forholdene for det ordinære system.

Med hensyn til voksenuddannelse: Det lyder til, at hr. Søren Kolstrup ikke har fulgt med i, hvad det er, der er sket i Venstre. Hvis hr. Søren Kolstrup havde fulgt med, så ville han også have kunnet se, at allerede sidste sommer lancerede vi et stort oplæg, der handlede om voksen- og efteruddannelsessystemet. Vi synes, det er væsentligt, at man har fokus på voksen- og efteruddannelse.

Hvordan vi skal finansiere det? En af de første måder, man overhovedet kunne finansiere det på, ville være ved, at man samlede voksen- og efteruddannelserne under ét ministerium, at man samlede det, så man ikke havde halvdelen under Arbejdsministeriet og den anden halvdel under Undervisningsministeriet, og dér er vi faktisk ret sikre på at vi kan finde en hel del penge.

Endelig til fru Susanne Clemensen: Jeg beklager meget, hvis jeg har fået sat CD i bås med venstrefløjspartierne. Jeg er så glad for, at fru Susanne Clemensen her kan bekræfte, at CD er et borgerligt parti. Der er intet venstreorienteret ved at sikre et voksenuddannelsessystem. Så det var ikke det, der lå i min ordførertale. Beklager.

Formanden:
Så er det hr. Carsten Hansen og derefter fru Dorit Myltoft.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Det var fru Gitte Lillelund Bechs ord om træk og skub-effekten. Jeg vil spørge: Har vi ikke brugt trækkeffekten i mange år? Hvad virkning har det haft? Hvad synes Venstre, når undersøgelser viser, at der er en million mennesker her i landet, der mangler basale færdigheder?

Hvor er det, vi i det ordinære uddannelses-system rører ved måden at uddanne sig på? Hvor tager vi fat? Hvor ødelægger vi en bekendtgørelse? Hvor gør vi noget galt? Mig bekendt står de uddannelser uantastet, men folk får en ny mulighed. Jeg vil bare spørge: Hvor er det?

I forhold til FVU vil jeg gerne spørge: Hvad har Venstre imod, at vi giver penge til at uddanne de kortest uddannede i det her land? Hvad er det i styringsstrukturen, som LO og DA jo bakker op, og de kortuddannede får kvalifikationer?

Amterne er vores lokale mænd på stedet, og i øvrigt bakker også Venstreamter det her op. Der er ikke helt styring på, hvad Venstre mener. Jeg må spørge: Hvad vil Venstre egentlig?

Jeg må også spørge: Er Venstre imod, at daghøjskolerne også får denne mulighed for de kortuddannede?

(Kort bemærkning).

Dorit Myltoft (RV):

Fru Gitte Lillelund Bech roste lovforslagenes intentioner, men det forekom mig, at kritikken mest var et forsvar for det ordinære uddannelsessystem. Det er da fint nok. Det skal jeg gerne huske, til vi får en debat herom.

Men jeg vil her spørge: Hvad er Venstres tilbud til de kortuddannede mennesker, som får sværere og sværere ved at honorere de krav, der stilles på arbejdspladserne? Det fremgik ikke særlig tydeligt, selv om konklusionen om livslang læring var flot?

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Fru Gitte Lillelund Bech vil have trækkeffekt. Fru Gitte Lillelund Bech vil have et løft for de kortuddannede. Fru Gitte Lillelund Bech vil have en større trækkeffekt, end regeringen og forligspartierne fremlægger. Er det ikke korrekt? Det vil jeg gerne have en bekræftelse på.

Er det så ikke korrekt konkluderet, at Venstre vil udskrive en lang større check end nogen af forligspartierne – det vil jeg gerne have en bekræftelse på – og at Venstre dermed er indstillet på f.eks. at lade skattetrykket stige, medmindre det kan dokumenteres, at der kan findes en rationaliseringsgevinst?

Det er en meget stærk påstand, at denne store, store sum skulle kunne findes ved, at man smækkede et par skriveborde sammen.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg vil gøre det klart for hr. Carsten Hansen, at Venstre da synes, at man skal have fokus på også læse-, skrive- og regnekurserne, hele FVU-delen. Altså intentionerne i det her synes vi er i orden, vi synes bare, der er en del knaster i det lovforslag, der ligger, eksempelvis det med, at amterne er pålagt, at de skal udbyde tilpas meget, men at de ikke på nogen måde kan være sikre på, at de får refusion. Jeg vil godt gøre det meget klart, at intentionerne om, at vi skal gøre det, er vi helt med på, vi synes bare ikke, det skal gøres på den foreslåede måde.

Med hensyn til de øvrige kommentarer: Jamen vi taler jo også helt klart for, at man skal lave et voksen- og efteruddannelsessystem, vi taler bare ikke for, at man skal gøre det på den måde, man foreslår i dag. Vi tror på, at man kan gøre det inden for et system under ét ministerium, så man kan få en meget, meget bedre sammenhæng, end man har i dag, mellem det, der ligger under Undervisningsministeriet, og det, der ligger under Arbejdsministeriet. Det fremsatte lovkompleks løser altså ikke de problemer, der er ved konflikter mellem de forskellige systemer.

Endelig til hr. Kolstrup: Jeg tror, der er en hel masse steder, hvor man kunne rydde op, hvis man overhovedet skulle finde yderligere finansiering til det her. Vi tror på, der er en rationaliseringsgevinst ved at lægge det under ét ministerium. Rent faktisk taler vi jo meget tit om, at inden for statens område kunne man jo overveje at udlicitere noget mere. Derved ville man have mulighed for at spare 15 pct. Det er imervæk godt nok en hel del penge på statens budget, og derfor tror vi, at vi sagtens kan finde de penge, der måtte være behov for.

Men vi tror altså faktisk også på, at i første omgang ville vi kunne få en ret stor gevinst ved bare at sikre, at vi havde et enkelt, enstrengt, overskueligt system.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Har fru Gitte Lillelund Bech stillet spørgsmålet til partiets folk, som havde ansvaret for regeringsdeltagelsen i perioden 1982-93, om, hvorfor de ikke fremsatte forslag om at sammenlægge de to ministerier med skriveborde og det hele? Der var mulighed for det dengang. Jeg hørte aldrig, at der kom et forslag om, at man skulle

sammenlægge arbejdsmarkedsuddannelser og Undervisningsministeriets uddannelser. Det er der nogle andre der har sagt.

Vi siger det samme, uanset om vi er i regering eller i opposition. Det kan vi roligt gøre, for vi er i opposition, men vi ville også have holdt det, hvis vi eventuelt skulle komme i regering. Men det gælder altså åbenbart ikke Venstre.

Så vil jeg godt spørge: Hvordan er det, at amterne kan få pålagt nogle udgifter med hensyn til den forberedende voksenuddannelse? I § 16 står, at det er amtsrådene, der afholder udgifterne, og i bemærkningerne til § 16, stk. 3, står, at de får hver en krone af statskassen, og at vi så i 2004 tager stilling til, om det nu skal delegeres ud til amterne i form af bloktilskud – vil det være til den tid. Men hvordan er det, amterne er i klemme økonomisk? De får hver en krone, men vi er sikre på, at de bruger pengene til det her. Det er derfor, de får dem på den måde, så de ikke eventuelt bygger veje for dem.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Fru Gitte Lillelund Bech gav udtryk for, at hun havde læst høringssvarene. Jeg bliver mere og mere i tvivl om, hvorvidt hun har læst lovforslagene. Når vi kigger på den refusionsmodel, der ligger, er den krone til krone og oven i købet med et lille overhead, og det er måske en af grundene til, at også Venstrefolkene ude i amterne har sagt ja. Jeg vil gerne have bekræftet, at fru Lillelund Bech stadig væk mener det der med, at amterne er blevet pålagt en udgift.

Så vil jeg gerne høre – og det spurgte jeg også om før – hvor det er, vi rører ved det ordinære uddannelsessystem med det her lovkompleks. Hvor er det, vi beskærer mulighederne for dem, der har gavn af trækkeffekten i det her system?

Endelig vil jeg gerne have et svar på, hvad Venstre vil med den her million kortuddannede. Hvad er Venstres forslag? Hvor mange penge vil Venstre bruge her?

(Kort bemærkning).

Dorit Myltoft (RV):

Jeg vil gerne give fru Gitte Lillelund Bech endnu en chance for at svare på mit første spørgsmål om, hvad det er, Venstre vil, eller hvad der er Venstres tilbud til de kortuddannede mennesker, som får sværere og sværere ved at honorere de krav, der stilles på arbejdspladserne.

Efter ordførertalen troede jeg, at konklusionen måtte være, at Venstre ville gå konstruktivt ind i udvalgsarbejdet, når nu vi er enige om intentionerne.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Til hr. Aage Frandsen vil jeg sige, at det kan godt være, der ikke er sket ting i VK-regeringstiden. Men man kan jo godt stoppe op en gang imellem og overveje, om det her nu også er hensigtsmæssigt, og i Venstre er vi stoppet op og har overvejet, om det er hensigtsmæssigt, når vi ser på systemet som helhed, og sådan som vi ser det i dag, synes vi, det ville være fornuftigt at have et enkelt, enstrengt, liggende under ét ministerium-system.

Med hensyn til refusion til amterne står der jo altså, at staten helt eller delvis kan refundere udgifterne til FVU-eleverne.

Så spørger hr. Carsten Hansen, hvor det ordinære system røres. Jamen det ordinære system røres, lige så snart man har mulighed for at switche mellem voksenuddannelsessystemet og det ordinære system. Lovforslag nr. L 250 siger, at niveauet er det samme, uanset om man har en diplom- eller en bacheloruddannelse. Der røres det ordinære system, for det mener jeg faktisk ikke er korrekt.

Endelig til fru Dorit Myltoft: Hvad V's tilbud til de kortuddannede er? Jamen vi vil meget gerne give de kortuddannede et tilbud om eksempelvis læse-, skrive- og regnekurser, men vi vil ikke gøre det på den måde, som ligger i forslaget.

Formanden:

Så har jeg noteret hr. Søren Kolstrup, hr. Aage Frandsen og hr. Carsten Hansen, og det er for alle tres vedkommende sidste runde.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jeg skal takke for svaret fra fru Gitte Lillelund Bech og konstatere, at Venstres måde at finansiere det her på er ved massivt at fyre folk i den offentlige sektor, ikke bare et par stykker, men massivt, for hvis man altså både vil give en massiv trækkeffekt og oven i købet give de kortuddannede et løft, så er det jo mange, mange, der skal afskediges.

Men tak for svaret! Så ved vi, hvem der er Venstres fjende, hvem der skal have bank.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Til spørgsmålet om amternes mulighed for at få det dækket, er det sådan, at lovforslaget siger, at staten refunderer 100 pct. til og med 2004. Hvad der så sker efter den tid, kigger man på. 100 pct.!

Hvis der kun er tale om delvis refusion, som der lægges op til i lovforslaget, så er det selvfølgelig under forudsætning af – det siger sig selv – at det er via DUTning. Men for ikke at kaste penge ud til amterne, eventuelt til Venstremænd i amterne og måske også til andre, der kunne fristes til at bygge en vej eller til, at et par senge skulle ind et sted – begge dele kunne måske være fornuftigt – så siger vi: Indtil videre har vi hånd i hanke med det. De får hver en krone, og efterfølgende vil der jo selvfølgelig være tale om en DUTning.

Sådan er det altid, og jeg ved udmærket godt, at amterne ved de forhandlinger, der foregår om kort tid, sørger for, at de får hver en krone hjem.

Formanden:

Ja, formanden ved godt, hvad DUTning betyder, men jeg synes, medlemmerne skal bestræbe sig på at tale et sprog, som offentligheden forstår. Det her er ikke en rettesættelse, men bare en henstilling.

Aage Frandsen (SF):

Skal jeg oversætte det?

Formanden:

Nej, det er ikke nødvendigt.

Så er det hr. Carsten Hansen.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Jeg må sige, som andre har sagt, at det er ganske tankevækkende, at vi her står med en reform, der tager hul på at gøre det endnu bedre for de kortest uddannede mennesker i det her samfund, fordi vi har konstateret et basalt behov, men at Venstre er imod at være med til at give penge til kortuddannede, som er de allerdlrigst stillede i det her samfund, så også de kan komme op på et fagligt niveau.

Det er tankevækkende, at man ikke har læst lovforslagene ordentligt og kan svare på nogle enkle spørgsmål. Jeg vil endnu en gang spørge: Hvordan er det, at man rører ved det ordinære uddannelsessystem? Det har jeg ikke fået svar

på endnu, og jeg synes, det er betænkeligt, at Venstre afviser et lovforslag på, at det rører ved det ordinære uddannelsessystem, når Venstre ikke engang kan svare på hvordan.

Så vil jeg sige til fru Gitte Lillelund Bech: Vi har jo imødekommet Venstre på en lang række punkter med hensyn til udlicitering. Undervisningen kan foregå på arbejdspladser, på uddannelsesinstitutioner, hvor mennesker er i fritiden, i oplysningsforbund osv. Kan fru Gitte Lillelund Bech ikke bekræfte, hvis hun har læst lovforslaget, at det kan foregå hvor som helst, når vi snakker uddannelse for de voksne i den dårligst stillede del af befolkningen? Er Venstre ikke imødekommende i det spørgsmål?

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Til hr. Søren Kolstrup må jeg sige, at Venstre hører altså ikke til dem, der går rundt og banker folk. Jeg ved ikke, om det er noget, man gør jævnligt i Enhedslisten.

Til det her med at fyre folk i den offentlige sektor: Hvis man ser på, hvad der sker i den offentlige sektor, så er der ingen grund til, at den vokser, og jeg synes ærlig talt, at når folk fra-træder den offentlige sektor, så skal man gevaldigt overveje, om man har lyst til at gensætte nogen i den pågældende stilling. Det her med, at vi nu skal ud og foretage massefyringer i Arbejdsministeriet og Undervisningsministeriet, som hr. Kolstrup lægger op til, er ikke det, vi taler om.

Så vil jeg endnu en gang forsøge at forklare det her med, hvordan det berører det ordinære system. Det kan godt være svært at forstå, men jeg skal prøve at gøre det meget pædagogisk for hr. Carsten Hansen.

Det drejer sig om, at hvis man har taget en del af sin uddannelse i voksenuddannelsessystemet og man så derefter ønsker at gå ind i det ordinære system, så kan man, som jeg i hvert fald læser lovforslaget, gå direkte fra det ene system til det andet, for lovforslaget siger, at det er det samme niveau. En diplomuddannelse, som det har taget 2 årsværk at få, er på det samme niveau som en bacheloruddannelse i det ordinære system, som er på 3 årsværk, og det er i min verden ikke det samme. Hvis man derfor giver adgang til, at de her folk kan komme ind, ved at man siger, at man sidestiller de to uddannelser, som i min verden har 1 årsværk til forskel, og man så lader de folk efterfølgende gå på den samme uddannelse, som bygger

ovenpå, så kan det kun devaluere det faglige niveau.

(Kort bemærkning).

Hans Peter Baadsgaard (S):

Fru Gitte Lillelund Bech gjorde i sit første indlæg meget ud af at tale om, at de, der har uddannelse i forvejen, skal have noget mere, og det kan de også få gennem det her. Det var meget lidt, der blev sagt om de kortuddannede, dem, der har problemer med læsning/stavning.

Så blev der spurgt: Hvorfor vil Venstre ikke støtte det lovforslag? Det var, fordi økonomien med amterne ikke var i orden. Nu er det tilbagevist, den er i orden.

Derfor vil jeg spørge Venstres ordfører: Vil Venstre så stemme for lovforslaget om forberedende voksenundervisning, der giver alle de læse- og stavebesværede en mulighed for at få deres kvalifikationer på disse områder løftet?

Formanden:

Fru Dorit Myltoft, sidste omgang.

(Kort bemærkning).

Dorit Myltoft (RV):

Jeg vil gerne takke fru Gitte Lillelund Bech for svaret, og så vil jeg glæde mig til udvalgsarbejdet og se Venstre konkretisere forslagene.

Jeg forstår stadig væk, at vi langt hen ad vejen er enige, og jeg er lidt spændt på at høre, om der er nogen af lovforslagene, som Venstre vil stemme for.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg synes nu altså, at jeg har gjort det meget, meget tydeligt, at vi er enige i intentionerne, men at vi ikke mener, at måden at gøre det her på er korrekt.

Med hensyn til FVU-lovforslaget må jeg sige til hr. Baadsgaard, at jeg i min ordførertale gjorde det meget klart, at der er to dele, som vi synes er et problem.

Den ene del er finansieringsdelen, den anden del er, at vi ikke er sikre på, at det er den rigtige måde at satse på modulopdelt, eksamensrettet undervisning styret gennem centralt fastsatte læseplaner. Så længe de kritikpunkter ligger her, så længe det er den model, som er på bordet, er det ikke vores kop te.

Så må jeg jo også sige, at det her er et led i en samlet pakke; alle de her lovforslag hænger sammen, og de hænger også sammen med de

efterfølgende lovforslag, der ligger under Arbejdsministeriet, og de små dele, der måtte være, som vi synes er fornuftige, kan vi ikke støtte, fordi det vil være en støtte til det samlede lovforslag. Så længe man ikke kan få løst hele problematikken med at få et fornuftigt voksen- og efteruddannelsessystem, et enstrengt system, der er gennemskueligt for alle, så har vi ikke nogen intentioner om at støtte de her lovforslag.

Formanden:

Hr. Knud Erik Kirkegaard som ordfører.

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Da den konservative ordfører, hr. Brian Mikkelsen, desværre ikke kan være til stede, er det blevet min opgave at fremføre de synspunkter, han ville have fremført ved denne lejlighed.

Overgangen fra industrisamfund til informations- og videnssamfund har sat fokus på det danske uddannelsessystem. Omstillingsevne, fleksibilitet, viden og kompetencer er helt centrale ressourcer i informations- og videnssamfundet, og det medfører kolossale krav til det enkelte lands uddannelsessystem.

De lande, der har et højt uddannelsesniveau, og hvor muligheder for løbende omstilling og kompetenceudvikling er i top, vil stå stærkt i den internationale konkurrence. Lande, hvor det ikke er tilfældet, vil opleve, at de får vanskeligt ved at følge med udviklingen.

I Det Konservative Folkeparti ønsker vi fortsat, at Danmark skal være i front, og derfor vil vi også til stadighed arbejde hen imod en forbedring af hele vores uddannelsessystem. På trods af at Danmark størrelsesmæssigt er et lille land, bør ambitionerne for vores uddannelsessystem være skyhøje. I en tid, hvor der i stadig højere og højere grad konkurreres på viden, er det essentielt, at virksomhederne hele tiden har velkvalificerede medarbejdere. Det Konservative Folkeparti mener i den forbindelse, at det bør gøres lettere for virksomhederne at få opkvalificeret deres medarbejdere.

Så der skal ikke herske tvivl om, at vi fra konservativ side ønsker en reform af voksen- og efteruddannelsessystemet. Vi mener, at der er behov for at gøre systemet langt mere enkelt og overskueligt, så det er nemmere for såvel medarbejdere som virksomheder at bruge det. Det er utrolig vigtigt, at vi sikrer et relevant udbud af efteruddannelse og gode rammer for en målrettet efter- og videreuddannelse af befolkningen.

De seneste år har med al tydelighed vist, at der er behov for en sådan reform. Den nuværende indsats er langtfra tilfredsstillende. Dette understreges bl.a. af rapporter fra SFI, Rigsrevisionen og DTI. Det nuværende system er for bureaukratisk og stift, hvilket har ført til omfattende ressourcespild. Samtidig har vi i løbet af ganske få år været vidner til, at udgifterne til voksen- og efteruddannelser er vokset kraftigt.

Den af undervisningsministeren fremlagte reform er et resultat af et forlig mellem regeringen på den ene side og CD og SF på den anden side. Af hensyn til CD's ordfører brugte jeg altså ikke betegnelsen venstrefløjen, og jeg vil heller ikke betegne CD som et parti, der ligger på venstrefløjen, men alene det, at CD havde behov for at understrege, at det ikke var tilfældet, siger måske en smule om sagen.

Som det jo allerede står klart for alle, så ønskede vi i Det Konservative Folkeparti ikke at deltage i et forlig, der endnu en gang pålægger de danske arbejdsgivere ekstra økonomiske byrder. Vi er nået meget langt i forhandlingerne om uddannelsesdelen, men den afgørende knast, finansieringen, Arbejdsmarkedets UddannelsesFinansiering, vil jo blive behandlet senere på dagen.

Flere udgifter til arbejdsgiverne bliver resultatet af det her og det til trods for, at danske virksomheder i forvejen i OECD-sammenhæng er blandt dem, der bruger flest penge på efteruddannelse af medarbejdere.

Hvis vi kigger på indholdet af uddannelsesdelen, er der som nævnt positive dele, men der mangler et grundlæggende opgør med det dobbeltuddannelsessystem, som vi har kørt med i en årrække, at man ude lokalt ofte tilbyder de samme ting, f.eks. tekniske skoler og et AMU-center. Forligspartierne har ikke haft modet til at ændre ved de grundlæggende forkerte strukturer, der eksisterer i denne her sammenhæng.

Et andet alvorligt problem med de fremsatte lovforslag er, at ændringerne for det meste henvender sig til kortuddannede. Der er ikke noget galt i, at man vil opprioritere de kortuddannede, og der er heller ingen tvivl om, at denne gruppe har et stort behov for efteruddannelse, men der er mange andre, der i fremtidens uddannelsessystem også vil have et behov for yderligere uddannelse. Vi snakker jo jævnligt om livslang læring, og det er ikke alene forbeholdt de kortuddannede.

Udviklingen i dagens samfund sker med en sådan fart, at vi alle har behov for at indgå i

livslang læring for på denne måde at kunne holde vores faglige viden ajour. Eksempelvis har man allerede på indeværende tidspunkt registreret et stort behov for efteruddannelse blandt ingeniører. Hvad med dem? Bør vores efteruddannelsessystem ikke kunne håndtere alle uddannelsesgrupper? Det mener vi i Det Konservative Folkeparti at fremtidens system skal sikre, og derfor er det også skuffende at se et forslag, som efter vores opfattelse lidt for ensidigt sætser på en bestemt uddannelsesgruppe.

Set i lyset af det lovforslag, som var til behandling først på dagsordenen i dag, har det også undret os, at man inden for efteruddannelsesområdet åbenbart ikke forholder sig særlig meget til de handicappedes muligheder for at deltage i efteruddannelse på lige vilkår med alle øvrige mennesker. Lovforslaget mangler, så vidt vi kan se, bestemmelser vedrørende specialpædagogisk bistand for handicappede, og dermed opnår man totalt at udelukke mulighederne for efteruddannelse. Nej, det var måske et stærkt udtryk, hr. Brian Mikkelsen her havde anvendt, og jeg ville måske have udtrykt mig lidt mere diplomatisk, men i hvert fald skaber man vanskeligheder for de ca. 100.000 handicappede mennesker, der i dag er ude på arbejdsmarkedet.

En organisation rettede på denne baggrund henvendelse til ministeriet for at høre, hvorfor man i den grad har negligeret de handicappede, og svaret var, at det var svært at få det ind i lovforslaget; nu skulle man lige se, hvordan reformen virkede, og så kunne man siden kigge på de handicappedes vilkår.

Fra konservativ side finder vi, at det er urimeligt bevidst at byde de handicappede en sådan forskelsbehandling. Nu har man formået at indarbejde regler om specialpædagogisk støtte på alle andre områder inden for undervisningsministeriets ressort, og så må det også være muligt at indarbejde det i det område, vi taler om her, og under dette punkt på dagsordenen.

Fra konservativ side kan vi ikke støtte VEU-reformen. Finansieringen er os i den grad imod. De danske arbejdsgivere har i forvejen store byrder at bære, og vi vil ikke være med til at pålægge dem yderligere belastninger i den form, som foreslås i de fremsatte lovforslag. Derudover finder vi som sagt, at en grundlæggende reform på efteruddannelsesområdet skal dække hele det danske arbejdsmarked og ikke kun en lille, udvalgt skare.

Der eksisterer allerede et stort behov for efteruddannelse på snart sagt alle dele af arbejdsmarkedet, og dette behov bliver ikke mindre inden for det næste par år, tværtimod, og derfor er det for kortsigtet ikke at tage de øvrige uddannelsesgrupper kraftigere med i reformen, end man har gjort med det forslag, som vi står med her.

Det Konservative Folkeparti er altså imod VEU-reformen. Vi vil stemme imod hovedforslaget her og vil i løbet af udvalgsbehandlingen tage endelig stilling til de resterende forslag i den samlede pakke.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Jeg ved godt, at hr. Knud Erik Kirkegaard læser talen op for sin kollega, hr. Brian Mikkelsen, men der var bare et par enkelte principielle spørgsmål, som jeg tror og ved hr. Knud Erik Kirkegaard godt kan svare på.

Jeg vil gerne bede hr. Knud Erik Kirkegaard fortælle mig og Folketinget, hvor det er, vi forringer efter- og videreuddannelsesmulighederne for ingeniørerne. I forhold til det, der eksisterer i dag, er der for mig at se faktisk nogle forbedrede muligheder for at blive ingeniør, bare ad en anden vej.

Så vil jeg også godt spørge, om det er, fordi man kun ønsker trækkeffekten, altså effekt i den ene ende, men ikke vil være med til at forbedre mulighederne for de dårligst stillede i det her land, der jo som følge af mangel på uddannelse også er dem, som har de dårligste økonomiske muligheder. I hvert fald har FVU-lovforslaget jo ingen økonomisk effekt i forhold til det, man har som hovedmodstand, AUF'en.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Knud Erik Kirkegaard. Der var vist ikke andre korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Jeg vil gerne sige til hr. Carsten Hansen, at jeg ikke i den tale, som jeg holdt for et øjeblik siden, sagde, at forslaget forringer vilkårene for eksempelvis ingeniørerne. Det, jeg gjorde mig til talsmand for, var, at man også fik sådanne uddannelsesgrupper arbejdet ind i den kommende reform. Det finder vi ikke er sket i et tilstrækkeligt omfang. Det er vores vurdering.

Så taler hr. Carsten Hansen varmt for de kortuddannede og deres videreuddannelses-

muligheder. Det tror jeg overhødet ikke hr. Carsten Hansen og vi er uenige om. Jeg har i alle de år, jeg har beskæftiget mig med det her, og det er ganske mange efterhånden, kæmpet voldsomt for, at de kortuddannede skal have gode vilkår i vores efteruddannelsessystem, så de trin for trin kan opdyrke nogle kvalifikationer, der svarer til et faglært niveau. Sådanne initiativer ligger der i den samlede pakke her, og det er vi ganske godt tilfredse med. Det er jo ikke alt, som regeringen foreslår, der er skidt. Der er lyspunkter imellem.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Aage Frandsen som ordfører.

Aage Frandsen (SF):

Som det allerede er fremgået, er det her jo en del af en aftale om finansloven, der blev indgået i efteråret, og efter vores opfattelse er det en af de væsentligste aftaler. Det var ikke den aftale, der fik mest omtale. Der var meget mere omtale i pressen af aftaler om politiet og den slags ting, men sådan er der nogle ting, som får større opmærksomhed offentligt, mens der er andre ting, der kan have en langt, langt større betydning, men som ikke får den tilsvarende opmærksomhed hos offentligheden.

Da vi gik i gang med de her forhandlinger, var det for os afgørende, at vi fik en række ting opfyldt, som kunne betyde, at hele voksenuddannelsessystemet fik et samlet løft og der kom et perspektiv i det.

For det første, at alle fik mulighed for livslang læring afpasset efter deres forudsætninger, ønsker og behov.

For det andet, at der er tale om en kompetenceudvikling, som gælder for alle.

For det tredje, at der satses afgørende på, at de kortuddannedes muligheder bliver styrket. Det forhindrer ikke, at det stadig væk gælder, at man skal satse på alle.

For det fjerde, at brugerbetaling kun må have et omfang, så den ikke afskrækker folk fra at søge ind i en voksenuddannelse. Det betyder efter vores opfattelse, at f.eks. mennesker, der skal have en grunduddannelse, ikke skal betale, og det vil sige, at vi afgjort var imod det, som blev gennemført af et flertal i Folketinget, som vi ikke var en del af, nemlig brugerbetaling på visse fag inden for VUC.

For det femte, at godtgørelsen skal have et sådant omfang, at den enkelte tilskyndes til at tage imod tilbudet, og det vil for kortuddanne-

de sige, at der skal det være en ordentlig godtgørelse, en fuld godtgørelse på dagpengiveau, medens der for andre kan være tale om, at de får et tilskud.

For det sjette: At arbejdsgiverne kommer til at betale noget mere til efteruddannelser, var afgørende for os, fordi vi mener, at det danske samfund i øjeblikket i høj grad har givet det offentlige ansvaret for betalingen, og derfor ønsker vi, at vægten mere skulle fordeles sådan, at arbejdsgiveren kommer til at betale mere direkte.

For det syvende, at der er fleksibilitet i uddannelsessystemet, at der er mange muligheder for at få uddannelser, fra man går fra ét til et andet uddannelsessystem, og at der også er forskellige steder, man kan få uddannelse.

Voksenuddannelser har efter vores opfattelse som formål, at der gives mulighed for større lighed gennem uddannelsen, at uddannelsen bevidst bruges i en lighedspolitik. Det gælder, når det drejer sig om det ordinære uddannelsessystem, ungdomsuddannelser og videregående uddannelser, men det gælder også i høj grad, når det drejer sig om voksenuddannelse. De mennesker, som ikke får en ungdomsuddannelse, skal ikke være forhindret i senere at få en voksenuddannelse, som kvalificerer dem på samme måde, som hvis de havde fået den, da de var unge.

Et andet punkt er, at det er med til at kvalificere folk bedre til arbejdsmarkedet, til at klare sig bedre på arbejdsmarkedet, få kvalificerende job på arbejdsmarkedet, sådan at de ikke risikerer at blive udsat for arbejdsløshed.

Et yderligere punkt er, at man kan sige, at voksenuddannelse ikke kun er for arbejdsmarkedet, det er også for den almindelige funktion i samfundet. Det er også for, at man kan fungere i et demokratisk samfund, vi er interesserede i, at der er voksenuddannelse. Voksenuddannelse er ikke kun det, der kan måles i papirer, det er også det, som giver almene kvalifikationer, som giver kompetencer, der ikke er noget, man direkte kan sige kvalificerer til arbejdsmarkedet, men kvalificerer til livet.

De forslag her er forskellige elementer, hvor man kan sige, at den forberedende voksenuddannelse er et element, som man efter vores opfattelse godt kunne have gennemført for sig, men som klart også skal ses i sammenhæng med det andet, og så er de andre elementer det videreuddannelsessystem, som bygges op, og det, at der er en støtteordning i det.

Når det drejer sig om den forberedende voksenuddannelse, er det helt afgørende, at man her giver nogle mennesker et tilbud, nogle mennesker, om hvem man kan sige, at skolen gjorde langt mindre indtryk på dem, end de gjorde på skolen. Det er mennesker, som i mange tilfælde har virkelig dårlige erfaringer med skolen, og derfor er det vigtigt, at det uddannelsesstilbud, der gives til dem, tilrettelægges ud fra deres forudsætninger, at det er et tilbud, og at man giver det ud fra de situationer, de står i, så de ikke skal opleve det, som om de igen skal til at gå i en slags skole, som de har så dårlige erfaringer med.

Det afgørende i denne her forbindelse er også, at der er en offentlig forpligtelse til at sikre, at vi får disse uddannelser etableret, og den offentlige forpligtelse ligger altså i øjeblikket efter forslaget hos amterne.

Og dér er vi altså, som jeg allerede har været inde på, meget optaget af, at amterne har forpligtelsen til at udbyde, men at når det drejer sig om betalingen, så henter amterne pengene umiddelbart i statens kasse. Så ved vi, at pengene bliver brugt til det formål, og vi ved, at amterne ingen undskyldning har for ikke at udbyde.

Hvis man ser, det her forløber godt, kan der om nogle år blive tale om, at man så kan køre det ind i det normale system, som man har, hvor amter og kommuner påtager sig opgaverne, og at man får det udlignet. Det er det, man kalder DUT-systemet, og når man gør det, kalder man det at DUTte. Men indtil videre synes vi, det er helt rigtigt at sige, at der er fuld refusion, for det er det, som giver en sikkerhed for, at pengene bliver anvendt.

Det er efter vores opfattelse også vigtigt, at man lægger op til, som det gøres i lovforslaget om den forberedende voksenuddannelse, at der kan være tale om forskellige typer udbydere. Der kan være tale om VUC, der kan være tale om AMU-centre, der kan være tale om daghøjskoler, i det hele taget sådan en bred vifte, afhængigt af, hvad det er for nogle forudsætninger og muligheder, der er ude i det enkelte amt. Det giver også mulighed for i høj grad at lægge vægt på, at det også kan foregå på den enkelte arbejdsplads, så det for den enkelte, som skal igennem det her forløb for at kunne fungere bedre i samfundet, ikke er en stor, grænseoverskridende ting, som vedkommende først skal igennem.

Derfor betragter vi det her lovforslag som meget centralt og vigtigt i et uddannelseskompleks ud fra en tankegang om, at der altså er nogle mennesker, som blev svigtet, da de var unge, og som man ikke tidligere har gjort nok for. Selvfølgelig foregår der meget allerede, men her lægges der op til, at der skal gøres mere ud af det.

Så er der en række lovforslag vedrørende videreuddannelsessystemet, som drejer sig om, at vi altså nu får et system, som er parallelt til, at vi har et ungdomsuddannelsessystem, sådan at mennesker, som ikke har taget deres uddannelse som unge, altså kan gøre det som voksne. De kan gøre det med delvis dækning fra det offentliges side. De kan gøre det, mens de er på arbejdsmarkedet. Der er en støtte ad den vej, så vi sikrer, at menneskenes frihed til at vælge uddannelse fortsætter, og i den forbindelse mener vi, det er afgørende, at det offentlige med hensyn til finansiering særligt prioriterer de mennesker, som er kortuddannede.

Når det drejer sig om at give tilbudene om kompetenceudvikling, så er det vigtigt, at vi tænker på, at det er hele vejen igennem, men når det drejer sig om finansieringen, kan det delvis klares også ad anden vej. Det er i den forbindelse, vi har voksenuddannelsesstøtteloven, som jo så nu ophæver det eksisterende uddannelsesorlovsbegreb og også voksenuddannelsesstøtten, men man sætter dem ikke ud af kraft, man fører dem ind i den her sammenhæng.

Så kan der anføres nogle ting om, at der er nogle mangler i det, og der er også nogle ting, som vi selv ved at vi ikke har med. Der er videreuddannelsessystemet for pædagogområdet. Jeg er blevet gjort opmærksom på – og jeg kan høre, at også andre ordførere har fået tilsvarende henvendelser – at handicappede ikke er tilsvarende tilgodeset her som de andre steder. Jeg har fået henvendelser om lederuddannelser og om HD, og jeg kan høre, at andre ordførere har fået tilsvarende henvendelser, og dem må vi jo så kigge på. Der er jo ikke tale om, at når man fremsætter lovforslag, behøver man at have gennemskuet alle ting. Det er derfor, man har ører, det er derfor, man har folketingsbehandling, og det er derfor, man kan vende tilbage til det senere.

Sammenlagt støtter vi naturligvis lovforslagene, fordi der er tale om et afgørende løft, og jeg er ikke i tvivl om, at det her senere bliver opfattet som et afgørende skridt på voksenud-

dannelsesområdet, og jeg er overbevist om, at det er det mest afgørende, der nogen sinde er sket, også i forhold til tidligere.

Med hensyn til forløbet omkring forhandlingerne er der nogle, der har en opfattelse af, at forhandlingerne om de her lovforslag foregik engang i november og i en sen natte-tid. Sådan foregår det da heldigvis ikke. Der har været et glimrende forløb, synes jeg, op til forhandlingernes afslutning omkring finansloven, men det var jo ikke de afgørende ting. Det var nogle principper, der blev nedfældet på det tidspunkt, hvilket, når det drejer sig om voksenuddannelse, skete mellem den 29. og den 30. november. Men det, der er afgørende, er de møder, vi har haft efterfølgende med hensyn til at få indrettet de her lovforslag i overensstemmelse med de principper, der blev aftalt dengang, og det er foregået med meget ro og tid til at gennemtænke tingene.

Så den der forestilling om, at tingene skal være jasket igennem engang i november måned, passer ikke. Så slemt er det heldigvis ikke. Der er ikke tale om, at det her er blevet lavet på det tidspunkt. Det er jo lavet i den sidste 1½ måneds tid.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Ja, så er tiden udløbet. Fru Gitte Lillelund-Bech.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg vil gerne stille hr. Aage Frandsen tre spørgsmål.

Det første er: Mener hr. Aage Frandsen, at alle skal have en uddannelse?

Det andet spørgsmål er: Mener hr. Aage Frandsen, at de i dag i alt 11 fremsatte lovforslag skaber et klart enstrengt og overskueligt voksen- og efteruddannelsessystem?

Endelig bed jeg mærke i, at hr. Aage Frandsen talte meget her til sidst om, at det her overhovedet ikke er noget, der er jasket igennem. Så det tredje spørgsmål er: Er det ikke SF, der har været fortalere for, at meget store lovkomplekser skal fremsættes tidligt i en samling og ikke skal fremsættes sent i en samling?

Der skal være god tid til udvalgsarbejdet. Der skal i øvrigt også være god tid i høringsfasen, og i det hele taget skal der være så god tid, at man får gennemarbejdet det fuldt ud. Er det ikke SF, der har været fortalere for det? Og i den forbindelse: Hvordan ser hr. Aage Frandsen så på, at dette komplicerede lovkompleks bliver

fremSAT den sidste dag, hvor det overhovedet er muligt? Høringsfristen har været ufattelig kort, og der bliver meget, meget kort tid til udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Var det alle, der skulle have mulighed for at få en voksenuddannelse? Jeg forstod simpelt hen ikke spørgsmålet, men hvis det gik på, at alle skulle have mulighed for det, så er svaret ja. Hvis jeg ikke har forstået det ret, må jeg bede om at få det gentaget.

Med hensyn til, om det her giver et enstrengt system, giver det da langt mere enstrengethed, end vi har i øjeblikket. Der er overhovedet ikke nogen tvivl om det, og det giver langt bedre mulighed end i øjeblikket for, at man kan se, hvordan man kan bevæge sig fra ét sted i uddannelsessystemet over til et andet sted.

Alting kan jo altid gøres lidt bedre, og alle kan påpege, at det kunne man godt gøre lidt anderledes, men hvis det er fremgangsmåden, at hver gang vi laver noget, som virkelig er en forbedring, siger man, at det kunne også være lidt bedre på det punkt dér, så kommer vi nok ikke så langt; men det her er langt mere enstrengt.

Med hensyn til tidshorizonten i det:

Det er klart, at det havde været ønskeligt, at det var blevet fremsat før. Det er klart, at det havde været ønskeligt, men der er ingen sammenligning med det, der foregik sidste år, hvor Venstre havde del i finansloftalen om f.eks. efterløn. Der er jo ingen sammenligning, det har slet ikke noget at gøre i denne sammenhæng.

Høringsfristen for nogle lovforslag her har været forholdsvis kort, men det er jo sådan, at organisationerne kendte indholdet i det her. Organisationerne skriver selvfølgelig rituelt, at høringsfristen har været kort. Det skal man skrive som organisation. Men de fleste organisationer kendte lovforslagene lang tid i forvejen, da de fik dem tilsendt, måske ikke i den endelige udgave, men de kendte dem jo.

Men det er da helt sikkert, at hvis man endelig skal lave rigtig god lovgivning, så skal man fremsætte lovforslagene, så der er flere måneder til behandlingen. Det er en fordel. Det er jo ikke os, der bestemmer, hvor tidligt lovforslagene fremsættes, men jeg er helt sikker på, at det ikke havde ændret kritikken fra Venstres side, hvis forslaget var fremsat 1 måned forinden. Eller havde det? Havde Venstre så sagt: Det er

søreme godt, at det nu fremsættes i god tid, og nu vil vi sandelig overveje at stemme for det?

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg skal gentage mit spørgsmål: Skal alle have en uddannelse? Det er ikke at have mulighed for. Skal alle have en uddannelse?

På det andet spørgsmål, jeg stillede, svarede hr. Aage Frandsen alene, at det her bliver mere enstrengt, end det var i forvejen. Får vi hermed et klart og gennemskueligt system?

Endelig med hensyn til det sidste: Kan hr. Aage Frandsen ikke frygte, at det her bliver jasket igennem Folketinget i og med, at det er fremsat så sent?

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Stadig væk under forudsætning af at have forstået det første spørgsmål rigtigt: Skal alle have en uddannelse? Jamen det er sådan set den pågældende selv, der afgør det, for folk afgør selv, hvilken type uddannelse de vil have.

Uddannelse er mange ting, men jeg synes, at den målsætning, som regeringen har lagt frem, og som andre vel også har tilsluttet sig, kan være rimelig nok. Man har f.eks. en målsætning om, at 95 pct. skal have en ungdomsuddannelse. Jo flere der får en uddannelse, jo bedre er det. Men det er jo da dem selv, der afgør, om de vil have en uddannelse eller ej. Jeg skal da ikke bestemme, om nogen skal have en uddannelse.

Når det drejer sig om den forberedende voksenuddannelse, lagde jeg enormt meget vægt på og vil gerne gøre det igen, at det her er et tilbud, og de mennesker, som vi synes det ville være godt fik tilbudet, skal inspireres til at modtage tilbudet, men de skal sandelig ikke slæbes hen til truget; det får dem ikke til at drikke af det.

Med hensyn til, om det er et mere gennemskueligt og enstrengt system, afhænger det af, hvem man er. For mig er det i hvert fald meget mere gennemskueligt og enstrengt; det er mere gennemskueligt, og det er mere enstrengt. Sådan er det for mig. Sådan tror jeg også det vil være for andre, når de får læst forslagene og ser deres indhold.

Med hensyn til, om de bliver jasket igennem, er det afhængigt af, om de mennesker, der har ansvaret for dem, synes, at de er i orden, og at vi gør vores arbejde. Jeg kan overskue de her ting, jeg har styr på det her, vil jeg sige, og jeg

har kontakt med så mange mennesker også i organisationernes verden, som i høj grad har fingre i det her, og som i hvert fald vil råbe vagt i gevær, hvis der er nogen ting, der er gale. Jeg er tryk ved det, den dag vi stemmer for det, og er jeg ikke tryk ved det, så vedtager vi det ikke i den her samling, men det er jeg helt sikker på at vi gør.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):
Hr. Christian H. Hansen som ordfører.

Christian H. Hansen (DF):

En veluddannet befolkning er en af grundpillerne for velstand og velfærd i hele vores samfund. Det tror jeg at alle i salen er enige i.

I den pakke, der er lagt frem her, er der lagt meget vægt på de kortuddannedes muligheder. Det er også væsentligt, at der er lagt vægt på dem, men hvis samfundet skal udvikle sig hele vejen rundt, så burde de bedst uddannede vel også have en mulighed. Hermed har jeg ikke sagt, at der her er lagt op til, at det skal de ikke have, men hvis vi kommer lidt videre i det, så kan man se, at finansieringen af de bedre uddannede skal lægges mere over på de enkelte arbejdsgivere, og derfor kunne man måske tro, at det system så vil gå lidt i stå.

Den store pakke lovforslag er jo en del af aftalen om finansloven for år 2000 om en voksen- og efteruddannelsesreform mellem regeringen, SF, CD og Enhedslisten, og så har jeg egentlig skrevet her: »så man kan vel kalde det en lille socialistisk lovpakke«, men med den debat, der har været her tidligere, er jeg også nødt til at sige: »med et lille borgerligt fingeraftryk« – og så er CD holdt uden for det her.

Det er egentlig også, fordi jeg finder det mærkeligt, at der ikke har været flere partier med i en så stor reform som den her. Jeg kan så også forstå på noget af debatten, at det har der egentlig været, at nogle er kommet og nogle er gået, men efter min opfattelse skulle man have haft nogle mere koncentrerede forhandlinger.

Dog må jeg sige, at vi i Dansk Folkeparti godt kan følge nogle af de intentioner, der ligger i lovforslagene, eksempelvis i lovforslaget om den forberedende voksenundervisning. Der har været en del fremme i debatten for nylig om, at der er et behov for en forstærket indsats for voksne med svage forudsætninger i læsning, skrivning og regning, så intentionerne i det lovforslag er vel egentlig gode. Jeg kan bare ikke

lade være med at fremhæve, at SiD i sit høringssvar bl.a. har sagt:

»Umiddelbart ses ikke den store forskel mellem den nugældende lovgivning, læsekursus for voksne og nuværende udkast. Såfremt der i lovforslaget ikke ændres på amternes beslutningskompetence til fordel for brugerinteresser og øget brugerindflydelse, er der ingen større anledning til at introducere ny lovgivning på dette område.«

Det er en kommentar fra nogle, som har det her område sådan rimelig tæt inde på livet, og nu kommer vi så til det virkelig interessante, nemlig ministerens grundige overvejelser, som endte i, at lovteksten er fastholdt. Der er altså ikke sket nogen ændringer.

Jeg må sige – og det har vi også drøftet før – at når jeg læser de her høringssvar til de seks lovforslag, så synes jeg, at det peger meget på en melding om forfra og en gang til.

Jeg har også piller forslaget til lov om rådgivning på voksenuddannelsesområdet ud og meddelt, at Dansk Folkeparti egentlig godt kunne støtte den del, altså oprettelsen af rådene. Jeg mener også – og det har også været debatteret tidligere i dag – at der var nogle, der mente, at man ikke kunne tage nogle enkelte dele af det her og sige, at dem ville man gå ind for. Det mener jeg faktisk godt man kan.

Jeg mener godt, at det med FVU var en del, man kunne tage ud og sige: Jamen den kan vi godt støtte.

Med hensyn til loven om de erhvervsrettede grunduddannelser er det vel ganske naturligt, at det behov, der vil være i de kommende år, ikke vil kunne blive imødekommet via de nugældende bestemmelser. Og grundlæggende er det også positivt, at man skaber mulighed for, at voksne ikkefaglærte kan få en bedre adgang til at kvalificere sig til faglært status.

Det er der også åbnet op for allerede nu via voksen- og erhvervsuddannelsessystemet. Men vi synes ikke, at det er helt klart i lovforslaget; hvordan man sikrer kvaliteten i systemet fremover, for det er nødvendigt, at der er kvalitet i videreuddannelsessystemet. Vi håber på, at dette aspekt – vi har også været lidt inde på det i salen i dag – også er en af de dele, vi kan få belyst noget bedre under det kommende udvalgsarbejde.

Men jeg må også sige, at hele pakken bærer præg af, at det er en snæver kreds, der har været ved forhandlingsbordet. Derfor er største problem nok også, at de partier, der er med i

det her samlede forlig, er så meget bundet, at der sikkert ikke kan foretages de store ændringer. Jeg mener, at det faktisk, at der er tale om en forudhandlet aftale, jo også bevirker, at der højst sandsynligt ikke er mulighed for virkelige ændringer og politiske drøftelser af de her områder. Hvis man ser på de bunker af hørings-svar, der ligger, kan man jo også konstatere, at der er megen tvivl om, om der nu også kommer den nødvendige kvalitet på det her område.

Så vil jeg gerne sige lidt om åbningen. Jeg kunne i hvert fald høre på hr. Aage Frandsen, at han mener, at der skulle være mulighed for en åbning, og den må vi jo så komme i gang med på nogle af de punkter, som jeg også har nævnt.

Der er ingen tvivl om, at det tidspres, der kommer på denne her lovpakke, vil bevirke, at det her heller ikke kommer til at leve op til kravet om lovkvalitet i lovgivningen. Ligeledes er det betænkeligt, at der ikke er redegjort særlig grundigt for eventuelle administrative konsekvenser. Og når Folketinget om lidt skal behandle lovforslag nr. L 256, synes jeg måske nok, at noget af finansieringsdelen her kommer ind.

Så jeg vil egentlig sige til ministeren, at alle her i Folketingssalen – og selv om vi har haft en hård tale fra Venstre, tror jeg egentlig godt, at man kan følge intentionerne i det, der ligger heri – ønsker et godt og velfungerende voksen-uddannelsessystem.

Men det med den snævre kreds er vi i Dansk Folkeparti lidt kede af. Og vi synes egentlig, at vi sådan i demokratiets ånd skulle sige, at nu er det snart påske, og så bliver det sommer, og så lader vi det ligge, og så tager vi nogle gode, sunde forhandlinger, når vi mødes i den nye samling, og så sidder vi alle sammen med ved bordet, og så kan vi alle sammen gå herop og synge en festsang i den nye samling. Det tror jeg ville være lykken.

Susanne Clemensen (CD):

Ingen kan være i tvivl om, at dansk erhvervs-livs serviceydelser og produkter allerede nu er højt specialiserede og videnstunge, og at det er en udvikling, som fortsætter med rivende fart. Traditionel industri med masseproducerede serieprodukter af lavteknologisk karakter hører snart fortiden til. Den skrappe internationale konkurrence betyder, at kravene til danske virksomheder og deres medarbejdere stiger, fordi mange maskiner og teknologi i dag kræver, at f.eks. en ufaglært arbejder kan læse, skri-

ve og regne. Og tendensen er klar: Jo mere uddannelses- og erhvervs erfaring en medarbejder har, jo bedre.

Det betyder naturligvis også, at kravene fra erhvervs livet og de ansatte til os politikere om at stille et attraktivt efter- og videreuddannelsessystem for beskæftigede voksne til rådighed stiger. Ellers bliver konsekvensen, at virksomheder må lukke, hvis de ikke er i stand til at udvikle og omstille produktionen, og vi ved jo, at de medarbejdere, som er mest i risikogruppen, hvad angår arbejdsløshed, også er dem uden uddannelse. Vi har naturligvis alle sammen interesse i at sikre, at erhvervs livet er konkurrencedygtigt og hele tiden udvikler sig, for det betyder jo, at vi kan opretholde og udbygge vores velfærdssamfund.

I efteråret 1999 kom rapporten om mål og midler i offentligt finansieret voksen- og efteruddannelse. Rapporten satte fokus på den omstændighed, at efteruddannelserne for voksne kun i begrænset omfang førte til, at de uddannelsessøgende fik en formel kompetence. F.eks. resulterede kun 30 pct. af uddannelsesaktiviteterne i formel kompetence, og heraf var der alene knap 2 pct., der fik en formel erhvervs-kompetence.

Denne rapport startede processen frem til de lovforslag, vi behandler her i dag. De seks lovforslag danner rammen om et helt nyt og sammenhængende videreuddannelsessystem for voksne i beskæftigelse, som er et led i opfølgningen på finanslovaftalen for i år om en voksen- og efteruddannelsesreform indgået mellem regeringen, SF og CD og med tilslutning fra Enhedslisten.

De forslag, som undervisningsministeren har lagt frem efter drøftelse med forligspartierne, kan sammenlignes med et kinesisk æskesystem, hvor de inderste æsker er forudsætninger svarende til grundskolens afgangsniveau i relevante fag, mindst 2 års erhvervs erfaring samt et krav om, at ansøgeren er fyldt 25 år. Det er dem, der giver adgang til en grunduddannelse for voksne, også kaldet GVU, der er det grundlæggende niveau i videreuddannelsessystemet, og som svarer til erhvervsuddannelsesniveaulet.

Indtil nu har der været en barriere i forhold til de kortuddannede, der ønsker en faglært uddannelse. Det har ikke været muligt uden en uddannelseskontrakt med arbejdsgiveren, og det har netop ført til, at kun knapt 2 pct. fik en formel erhvervs kompetence. Det problem løses med grunduddannelsen for voksne.

Derudover er der tre videregående uddannelsesniveauer: videregående voksenuddannelse, VVU, der svarer til kort videregående uddannelsesniveau, diplomuddannelse, der svarer til mellemlang videregående uddannelsesniveau eller bachelorniveau, og masteruddannelse, der svarer til kandidatniveau. Adgang til en uddannelse på et af de tre videregående uddannelsesniveauer er betinget af, at ansøgeren har en relevant adgangsgivende uddannelse og mindst 2 års relevant erhvervs erfaring.

Og det er jo netop det, der er formålet med denne her voksenefterskoleuddannelsesreform: At folks erhvervs- og livserfaring også tæller, når de som voksne går i gang med at efter- og videreuddanne sig. Der er med andre ord dannet et parallelt kompetencesystem. Uddannelserne tilrettelægges, så voksne kan kombinere uddannelse og tilknytning til arbejdsmarkedet.

Så vidt lovforslaget om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse for voksne.

Alt for mange danskere mangler grundlæggende færdigheder i dansk og regning. En ny OECD-undersøgelse lavet af amternes og kommunernes forskningsinstitut har vist, at mellem 28 og 46 pct. af den voksne danske befolkning har utilstrækkelige læse/regnefærdigheder i forhold til de krav, der stilles på arbejde og i dagligdagen.

Det tager vi nu for alvor fat på, men det giver da også stof til eftertanke om, hvordan vi tilrettelægger undervisningen i folkeskolen, og her tror jeg, at vi er nødt til at tilrettelægge undervisningen på en helt anden måde, hvor lærernes måde at gå til undervisningen og den enkelte elev på skal ske ved at inddrage elevernes praktiske, musiske og kreative evner i langt højere grad, end man gør i den traditionelle boglige undervisning, foruden at vi er nødt til at give mere tid til undervisningen.

Loven om forberedende voksenundervisning skal give voksne mulighed for at forbedre og supplere deres grundlæggende færdigheder i læsning, stavning og skriftlig fremstilling samt talforståelse, regning og basale matematiske begreber. Det er ingen hemmelighed, at de nuværende tilbud langt fra har været tilfredsstillende, og derfor er det vigtigt, at vi nu for alvor gør en stor indsats for at opprioritere og forbedre mulighederne.

Den forberedende voksenundervisning forankres i amtet, men undervisningen skal foregå flere forskellige steder. F.eks. kan den gennem-

føres lokalt, på offentlige og private virksomheder, i foreninger og faglige organisationer. Og den mulighed håber vi i CD, at rigtig mange vil benytte sig af, for på den måde skulle vi gerne kunne imødekomme ønsker fra virksomheder og ansatte om fleksibelt tilrettelagte kurser, især fra mindre virksomheder, hvor det måske kan være forbundet med stor usikkerhed at planlægge uddannelsesaktiviteter for medarbejderne, fordi ordrebogen afgør, om det kan lade sig gøre at undvære medarbejdere, der ellers skulle have været på kursus.

Desuden opdeles undervisningen i trin med flere niveauer inden for hvert trin, og undervisningen på trin 1 i læsning, stavning og skriftlig fremstilling kan tilrettelægges for deltagere, der har dansk som andet sprog og for ordblind deltagere.

Med den rolle, daghøjskolerne har i dag, er det naturligt, at de også får mulighed for at udbyde den forberedende voksenundervisning. Derfor ændres daghøjskolernes formålsbestemmelse også, så daghøjskolernes tilbud kan omfatte tilbud, hvor den forberedende voksenundervisning indgår helt eller delvis, og det er vi positive over for.

En vigtig forudsætning for et voksen- og efteruddannelsessystem er selvfølgelig også forsørgelsen, og det dækkes med den ny lov om statens voksenuddannelsesstøtte.

I CD er vi godt tilfredse med det samlede forlig på voksen- og efteruddannelsesområdet på nær Arbejdsmarkedets UddannelsesFinansiering, men det er jo et emne, som vi kommer tilbage til senere i dag, og som jo strengt taget ikke har noget at gøre med de lovforslag, som vi behandler her og nu.

De to væsentlige dele af lovpakken, det parallelle kompetencesystem for voksne og den forberedende voksenundervisning, mener vi er en væsentlig og nødvendig styrkelse af voksnes uddannelsesmuligheder, således at arbejdsstyrken i Danmark også i fremtiden vil være på et niveau, så vi kan klare os internationalt.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Det er bare et enkelt spørgsmål til CD's ordfører, Susanne Clemensen: Du nævnte heroppefra, at Arbejdsmarkedets UddannelsesFinansiering var I ikke så begejstrede for. Betyder det reelt, at I ikke er interesserede i at stemme for lige netop det lovforslag?

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg må lige gøre opmærksom på, at direkte tiltale ikke er tilladt.

Fru Susanne Clemensen.

(Kort bemærkning).

Susanne Clemensen (CD):

Vi er naturligvis en del af et forlig, og derfor stemmer vi for alle elementer, alle lovforslag i den her voksenefterskoleuddannelsesreform, men det er netop et område, som vi behandler senere i dag, og som jeg derfor vil vende tilbage til.

Dorit Myltoft (RV):

For mange år siden talte og gjorde man meget for, at manden bag ploven kunne blive lærer eller bestride en af andre stillinger, der krævede en uddannelse. Siden er det gået slag i slag, sådan at uddannelsessystemet i dag er åbent for alle. Men når man dengang talte om manden bag ploven, var det jo også, fordi den viden og den livserfaring, han besad, var og er værdifuld og til gavn for folkeskolen, for sundhedsvæsenet, for erhvervslivet.

De lovforslag, som i dag behandles, ligger i smuk forlængelse af den store indsats, der har været for at sikre alle unge en ungdomsuddannelse. Udgangspunktet for den indsats var en konstatering af, at en tredjedel af alle unge enten slet ikke kom i gang med en uddannelse eller ikke fik den færdiggjort. Vi er nået tæt på at få det mål opfyldt, derfor skal vi videre.

Men for så at vende tilbage til manden bag ploven: Også i dag findes der en meget, meget stor gruppe af voksne mennesker, som besidder viden og kunnen og livserfaring, som for en stor del er erhvervet i livets barske skole, men som ikke desto mindre er yderst værdifuld for det danske samfund. Det er alle disse mennesker, som skal have glæde af den enorme fremtidige indsats, som ligger indbygget i disse lovforslag, men foran os ligger en kæmpe formidlingsindsats. Mennesker skal kunne sige: Det her er lige mig. Det her er min store chance. Det her er en håndsrekning til mig, sådan at det, jeg allerede kan, nu kan blive bedre. Det her er da en reform, der endelig giver mig bedre muligheder.

Opgaven består i at fortælle om denne reform, så arbejdsmanden, landmanden, tømreren og eksportassistenten m/k kan genkende sig selv.

Udgangspunktet for den samlede lovpakke er altså at øge mulighederne for at opkvalificere

grundlæggende færdigheder blandt voksne, herunder med særlige tilbud til mennesker med korte uddannelser.

De seneste 10 år er der sket nogle væsentlige samfundsmæssige ændringer. Videnssamfundet er en realitet, og derfor er kravene til den enkelte stigende. På alle områder er der information, som man skal forholde sig til, næsten uanset hvilket arbejde man har. Roald Als havde forleden i Politiken en tegning med en arbejder, der skal grave et hul, men som tilsyneladende ikke arbejder. På spørgsmålet fra undervisningsministeren om, hvorfor han ikke graver, svarer han, at han ikke kunne læse manualen. Det er karikeret, men det er faktisk meget rammende for den oplevelse, mange mennesker har af alle dem, som bare trives i videnssamfundet.

I Det Radikale Venstre vil vi arbejde for at forhindre, at samfundet knækker over i en ressourcestærk og en ressourcetsvag gruppe, hvor den sidstnævnte får meget vanskeligt ved at begå sig på fremtidens betingelser. Vi vil ikke uantastet se på, at en gruppe medborgere ganske enkelt ikke er rustet til at honorere de krav, der stilles til den enkelte i forskellige hverdags-sammenhænge, og vi vil ikke uantastet se på, at menneskers viden ikke honoreres, bare fordi de ikke har papir på den – et udsagn, som ofte høres med resignation i stemmen. Det er på den baggrund, Det Radikale Venstre finder denne reform vigtig.

Vi ved konkret, at der er tale om omkring en million voksne, der ikke har samme forudsætninger som resten af befolkningen for at engagere sig i politik, fagforening, foreningsarbejde, skolebestyrelser, den offentlige debat osv., fordi deres evne til at orientere sig ud fra et skriftligt materiale er begrænset.

Det giver en række problemer, hvis ikke der satses på at give den gruppe nogle endnu bedre tilbud, end vi gør i dag. Dels er det et demokratisk aspekt, som Det Radikale Venstre tager meget alvorligt – demokrati er ikke blot at afgive sin stemme, det indebærer også, at man er i stand til at forholde sig nogenlunde sagligt til den offentlige debat – dels giver det nogle problemer med, at Danmark fortsat kan opretholde et godt velfærdssamfund, fordi der kan komme til at mangle kvalificeret arbejdskraft.

Det Radikale Venstre forventer, at denne lovpakke, når den begynder at få virkning, kan ændre på den nuværende tilstand. Det er vigtigt at sikre den fleksibilitet, som forslagene

lægger op til. Det er de enkelte mennesker, som skal have muligheder, og strukturer og institutioner skal indrettes under hensyntagen hertil.

Selvfølgelig er det ikke problemfrit. Vi ved, at den målgruppe, vi gerne vil nå umiddelbart, er mindst motiveret for at modtage undervisning. Nederlag i folkeskolen er desværre stadig med i mange voksne menneskers uddannelsesbaggrund, og det fremmer sjældent lysten til uddannelse, men det positive er, at det er muligt at ændre det billede, hvis man tilrettelægger undervisningen ud fra deltagernes behov og ønsker. Det kan f.eks. være, som det fremgår af bemærkningerne, at undervisningen gives på den enkelte arbejdsplads, og der kan tænkes mange andre modeller.

Det Radikale Venstre ser altså lovforslagene som et rigtig godt initiativ, og der er ingen tvivl om, at et øget fokus på voksenuddannelserne både er til den enkeltes fordel og til samfundets fordel.

Når kommende samfundsforskere skal se tilbage på vor tid, vil denne voksenuddannelsesreform blive fremhævet som noget af det, der virkelig ændrede. Derfor er Det Radikale Venstre meget stolt over at være med til denne lovpakke. Det er en god dag i dag, og det er meget beklageligt, hvis hele Folketinget ikke står bag.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg synes, jeg hørte i fru Dorit Myltofts ordførertale, at formålet med lovpakken er at opkvalificere de grundlæggende færdigheder. Er det virkelig sandt? Jeg vil meget gerne bede den radikale ordfører om at præcisere det for mig, hvis det er formålet med lovpakken – og pakken er altså hele pakken – at opkvalificere de grundlæggende færdigheder. Hvordan står det så til med videnssamfundet?

(Kort bemærkning).

Dorit Myltoft (RV):

Til fru Gitte Lillelund Bech vil jeg sige, at det sandelig er et af de meget store og vigtige formål, men bestemt ikke det vigtigste, og det var heller ikke det, jeg sagde i ordførertalen.

Søren Kolstrup (EL):

Enhedslisten er enig i målsætningerne for VEU-reformen, derfor tilsluttede vi os forliget i december efter moden overvejelse.

Målsætningen for VEU-reformen og den lange række af lovforslag, der skal behandles i

dag, er vigtige. Vi hæfter os især ved, at mange flere voksne kortuddannede får mulighed for at gennemføre en uddannelse på faglært niveau, vi hæfter os ved, at der sikres og udvikles relevante uddannelser med anerkendte kompetencer til kortuddannede, og vi hæfter os ved, at mange flere voksne, der i dag mangler de mest elementære læse- og regnefærdigheder for at kunne begå sig på en arbejdsplads, får disse kundskaber.

Voksenundervisning og efteruddannelse handler om et personligt løft og opnåelse af faglig kompetence, men det handler jo også om, at den enkelte bliver klogere på jobbet og livet, og i en endnu bredere forstand, at retten til styrkelse af faglig uddannelse forenes med retten til almene kompetencer, der involverer drøftelse af arbejdslivets demokratisering.

Det skal ikke være nogen hemmelighed, at vi i Enhedslisten har været bekymrede for den stigende tendens, der igennem 1990'erne har været til, når man tænkte i uddannelse at tænke i meget redskabsrettede baner og sige, at nu handler det udelukkede om at læse og skrive, nu handler det udelukkende om staveplader.

Men på intet tidspunkt har vi ment, at det ikke var vigtigt at give et løft på disse konkrete områder. Det er også derfor, vi har fundet det meget vigtigt at konstatere, at man f.eks. i loven om FVU, der netop er rettet mod de kortuddannede, har betonet, at der er mange veje, der fører til målet, altså at det er vigtigt, at man kan læse og skrive, men at der skal en bred indsats til, og at der kan være mangfoldige fag, der kan føre hen imod målet.

Med skabelsen af et system med en erhvervsrettet grunduddannelse og et videregående voksenuddannelsessystem får vi skabt en ramme, der giver voksne bedre muligheder for at lære og udvikle sig igennem hele livet.

Enhedslisten ser det som centralt, at der inden for GVU ikke er deltagerbetaling, men mulighed for vederlagsfri uddannelse. Bl.a. derfor er det mindre forståeligt, at det ikke bliver muligt at udbyde en erhvervsrettet grunduddannelse inden for social- og sundhedsuddannelserne og den pædagogiske grunduddannelse. Det er i hvert fald to forhold, vi er levende optaget af og meget håber at der kan blive enighed om, inden disse lovforslag og den formelle behandling af dem afsluttes. Det er selvfølgelig ikke rimeligt, at disse uddannelser, altså social- og sundhedsuddannelserne og den pædagogiske grunduddannelse, fortsat skal udbydes un-

der åben uddannelse, altså med en høj grad af deltagerbetaling. Men vi har så indtil videre konstateret, at hele spørgsmålet om de såkaldte SoSu'er og PKU'er er sendt til hjørnespark.

Men jeg kan ikke nok understrege, at det for Enhedslisten er centralt, at spørgsmålet om disse uddannelser finder en løsning, og jeg skal spørge ministeren, hvornår ministeren forventer at kunne præsentere en løsning på problemerne med hensyn til disse uddannelser.

Men uanset disse små eller store problemer ser vi som sagt GUV som et fremskridt, men vi kan måske blive en smule bekymrede, når adgangsbetingelserne, i hvert fald generelt, kræver, at man er fyldt 25 år.

Jeg skal også sige, at vi i Enhedslisten går ud fra, at de forudsætninger om grundskolens afgangsniveau, som også er en betingelse for at kunne gå i gang med en GUV, kan erhverves ved at deltage i et forløb inden for den forberedende voksenuddannelse.

De muligheder for uddannelser, der skabes inden for den videregående voksenuddannelse, bliver udbudt under åben uddannelse, altså med deltagerbetaling. Vi foretrækker så absolut, at enhver form for deltagerbetaling forsvinder, men vi konstaterer i det mindste, at ministeren i fremtiden får mulighed for at se beregningsgrundlaget for fastsættelse af deltagerbetaling. En mulighed kunne være at lægge et generelt loft over deltagerbetalingen, således at der var en vis lighed over hele landet.

For nogle starter efteruddannelse med undervisning, der giver et personligt løft, for andre er den faglige kompetence i forgrunden. Skabelsen af en forberedende voksenuddannelse, voksenundervisning, det, der her er kaldt FVU, er et ambitiøst forsøg på at give nogle af de mange voksne, som har problemer med elementære færdigheder, et tilbud.

I lovforslaget fokuseres der på, at der er mange individuelle barrierer, som skal overvindes, for at man går i gang med frivilligt at forbedre sine grundlæggende færdigheder, men jeg vil godt understrege, at for Enhedslisten er det meget vigtigt at være opmærksom på også de organisatoriske barrierer, der eksisterer, f.eks. at arbejdsgivere kan have svært ved at se, observere, lytte til behovet hos medarbejderne eller ikke mener, at de kan undvære medarbejderne på et givet tidspunkt.

Disse organisatoriske barrierer skal overvindes, hvis målet skal opfyldes. Vi foretrækker at

se efteruddannelse som en ret for alle, og derfor mener vi fortsat, at man skal arbejde energisk for at få uddannelsesplaner på alle arbejdspladser omfattende samtlige ansatte.

Men at der er nogle partier inden for forligskredsen, der har deres synspunkter, skal ikke få os til at tabe hovedet og sige, at nu er der ikke blevet gjort en dyt i meget, meget lang tid for de kortuddannede. De er generelt blevet snydt, og derfor er det altafgørende i den her reform ikke, om man kan finde hår i suppen, men om man kan anerkende, at der endelig, langt om længe, sker noget for denne gruppe.

Det er derfor, vi har måttet sige: Det anerkender vi. Det vil vi være med til. Men derudover giver vi selvfølgelig ikke køb på vores generelle perspektiv: at lønmodtagerne skal have en ret, ganske uanset hvad en arbejdsgiver måtte mene, selvfølgelig. Fordi han har lidt penge på lommen, skal han ikke ødelægge helt elementære sociale og uddannelsesmæssige rettigheder. Det er så den diskussion, vi har haft, og vi ser den her reform som et springbræt frem mod endnu videregående reformer.

Den forberedende voksenundervisning skal integreres i daghøjskolerne. Det er ikke nogen dårlig idé, så længe den forberedende voksenundervisning ikke får en gøgeungeeffekt, der skubber daghøjskoleundervisningen ud af daghøjskolerne. Men det er i hvert fald en problemstilling, som vi er meget opmærksomme på.

Som led i reformen indføres statens voksenuddannelsesstøtte; det er det, man kalder SVU. Enhedslisten ser det grundlæggende som et fremskridt, at der skabes et strenget støttesystem. Vi håber, at de tidsbegrænsninger for støtte, der er lagt ind i loven, ikke vil virke begrænsende for folks uddannelsesstrang. Og så skal jeg understrege, at for Enhedslisten er det en nærmest uomgængelig forudsætning, at SVU'en ikke medfører forringelser for folk, hverken i den sum, man får i hænderne, eller i adgangen til godtgørelse.

Enhedslisten er som sagt grundlæggende enig i målsætningerne for VEU-reformen. Enhedslisten har været skeptisk over for, om redskaberne, herunder økonomien, sikrer, at kortuddannede rent faktisk kommer i uddannelse. Derfor skal jeg gøre opmærksom på, at Enhedslisten tilslutter sig de fremsatte lovforslag på baggrund af følgende generelle tilsagn, og jeg vil gerne citere det, som vi har fået regeringens side:

»Udviklingen på voksen- og efteruddannelsesområdet vil naturligvis løbende blive fulgt opmærksomt, og det forekommer naturligt at gøre status over reformens virkninger efter et par år. Viser denne status, at målet med reformen ikke i forventet omfang er på vej til at blive opfyldt, genforhandles aftalen.«

Men igen: 1) De kortuddannede får et løft. 2) Det her kan blive en trædesten for videre skridt frem mod en generel ret for alle lønmodtagere og ikke mindst de kortuddannede.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg vil gerne spørge hr. Søren Kolstrup om de her organisatoriske barrierer, som hr. Kolstrup mener skal overvindes ude i virksomhederne. Er der noget sted i dette lovkompleks, hvor man kan sikre dette?

Det andet spørgsmål går på, at hr. Søren Kolstrup nævnte den frygtede gøgeungeeffekt på daghøjskolerne: Er det, som Enhedslisten læser lovforslaget, sådan, at der faktisk vil være en gøgeungeeffekt, fordi man får presset de almindelige daghøjskolefag ud til fordel for FVU'en?

Og endelig kunne jeg godt tænke mig at spørge hr. Søren Kolstrup om, hvorledes et voksen- og efteruddannelsessystem skulle se ud, hvis det var Enhedslisten, der havde siddet ved bordet. Nu har Enhedslisten jo alene tilsluttet sig aftalen efterfølgende.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Om de organisatoriske barrierer: Der er mange forskellige udformninger, men man kan f.eks. tænke sig, at alle virksomheder her i samfundet, offentlige som private lige fuldt, får en pligt til at udvikle uddannelsesplaner, som tilgodeser alle medarbejdere, altså både dem, der er i kernearbejdsstyrken, og dem, der er i randen. For vi ved jo udmærket godt, at arbejdsgiverne har en tendens til at vise nogle lidt mere bevågenhed end andre, for at sige det sådan meget diplomatisk.

Det andet punkt, om hele daghøjskolen: Der skal jeg blot gøre opmærksom på, at Enhedslisten aktivt har deltaget i de her forhandlinger, men samtidig har vi som bekendt været i opposition til alt det tidligere, der er sket på daghøjskoleområdet omkring positivlisten, og jeg skal

understrege meget stærkt, at det er vi fortsat, og at det er derfor, vi er bekymrede for de her ting.

Til sidst får jeg stillet et meget stort spørgsmål, som er umuligt at besvare på kort tid, men det kan bedst illustreres med ønsket om obligatoriske uddannelsesplaner, der tilgodeser alle medarbejdere på en given arbejdsplads.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg følte ikke, jeg fik svar på mit første spørgsmål om de organisatoriske barrierer. Er der noget sted i dette lovkompleks, hvor man sikrer, at man ikke får de her organisatoriske barrierer?

Så var der et spørgsmål, jeg glemte før: Hvordan ser hr. Søren Kolstrup på sammenhængen mellem det foreslåede voksenuddannelsessystem og så det ordinære uddannelsessystem?

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jeg skal gerne føre endnu mere direkte tale, og jeg er meget godt tilfreds med spørgsmålet.

Enhedslisten synes, at det her forslag tager godt hånd om de individuelle barrierer. Enhedslisten synes, det her forslag er et fremskridt. Enhedslisten synes ikke, det her forslag på nogen måde er tilfredsstillende, hvad angår de organisatoriske barrierer, men herregud, det ville da i øvrigt også være mærkeligt, hvis det var Enhedslistens uddannelsespolitik, der sådan vupti blev gennemført. Vi er jo ikke et maksimalistisk parti. For os har det været afgørende, at man ville gøre noget for de kortuddannede, men vi har sandelig mange godteposekrav tilbage. Jeg ved ikke, om fru Gitte Lillelund Bech i øvrigt er interesseret i at medvirke til at nedbryde de organisatoriske barrierer; det ville jo være interessant.

Til det, som optager fru Gitte Lillelund Bech så meget, med de her to systemer, der ligger parallelt, og hvordan de har det med hinanden, skal jeg sige, at vi tror, de har det rigtig godt med hinanden.

Vi finder det ganske naturligt, at man både har det ordinære system og så har et system, der er tilpasset folk, der måske har andre livserfaringer. Derfor har vi slet, slet ikke den frygt, som fru Gitte Lillelund Bech har, tværtimod har vi med begejstring over det punkt kastet os ind i det her forslag.

Tove Videbæk (KRF):

Intentionerne med disse lovforslag er at skabe et nyt, sammenhængende kompetencesystem for voksenuddannelserne som en parallel til det ordinære kompetencesystem.

Lovforslag nr. L 250 om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse synes vi er et udmærket initiativ, der samler den erhvervsrettede videreuddannelse for voksne i et sammenhængende uddannelsesforløb på fire niveauer og samtidig gør den kompetencegivende.

Hidtil har dette område jo været ganske uoverskueligt, ja nærmest et kursuslignende marked med tilbud om mange forskellige uddannelsesforløb i et usammenhængende vildnis.

Lovkomplekset fokuserer på at opkvalificere de kortuddannede. Det er positivt, specielt den øgede fokus på læse-, skrive- og regnefærdighederne, men paralleliteten mellem det ordinære kompetencesystem og det foreslåede voksenuddannelsessystem virker uklar, og jeg deler andre ordføreres frygt for, at det foreslåede parallelle kompetencesystem kan devaluere det nuværende.

Lidt titelforvirring er der også plads til mellem en kandidatuddannelse og den nye master-titel.

Vedrørende nr. L 251 om åben uddannelse: Tilskudssystemet vedrørende åben uddannelse virker noget uigennemtsigtigt og vil medføre en del ekstra bureaukrati, hvilket også flere høringsparter har påpeget.

Nr. L 252 om forberedende voksenundervisning:

Det kan overraske, at så mange danskere har læse-, stave- og regneproblemer, 1,5 millioner voksne mennesker ifølge OECD. Det svarer jo næsten til halvdelen af den voksne befolkning. Af disse 1,5 millioner har 300.000 så store problemer med at læse, at de knap kan læse og forstå en avisartikel eller følge en madopskrift.

Forslaget mener vi er værd at støtte, da behovet for en opkvalificering af dansk- og matematikkundskaberne er til stede hos en alt for stor gruppe voksne som følge af informations-samfundets øgede krav og udfordringer.

Ideen med niveauopdelte, prøveforberedende enkeltfagsundervisning som et frivilligt tilbud må siges at være god. Også den lokale tilpasning virker tiltalende med muligheden for placering af undervisningen på en virksomhed tilpasset de ansattes og virksomhedens behov, li-

gesom vi synes, den aktive rolle, arbejdsgivere og fagforeninger er tiltænkt med at afdække behovet og skabe interesse for deltagelse i undervisningen, er fin.

Nr. L 253 om daghøjskoler og forberedende voksenundervisning: Dette lovforslag favoriserer FVU på bekostning af den almene daghøjskoleundervisning mener både FDD, AOF, LOF og FOF, og Det Centrale Handicapråd mener, at forslaget ikke i tilstrækkelig grad sikrer adgang til specialpædagogisk støtte, og opfordrer til, at der i lovforslaget tilføjes en pligt til at sørge for den nødvendige specialpædagogiske bistand med henblik på at sikre, at handicappede får muligheder for at følge FVU-undervisning på en daghøjskole på lige fod med andre.

Nr. L 254 vedrørende statens voksenuddannelsesstøtte:

Dette lovforslag indebærer en forenkling af voksen- og efteruddannelsesstøtten, således at der nu eksisterer to ordninger, nemlig en ordning til voksne beskæftigedes efteruddannelse på grundskoleniveau, hf-enkeltfag og videreuddannelser, der følger af nævnte lovforslag, samt en ordning til voksne beskæftigedes efteruddannelse til erhvervsuddannelse.

Dette forslag virker positivt på os i Kristeligt Folkeparti, blot skal man her være opmærksom på, at man kan få en utilsigtet virkning, nemlig at unge venter med at påbegynde en uddannelse for derved at få mulighed for at få mere i støtte under uddannelsen.

Vedrørende nr. L 255 om rådgivning på voksenuddannelsesområdet:

Sidste del af lovkomplekset om voksenuddannelsessystemet er et lovforslag om rådgivning på voksenuddannelsesområdet.

I Kristeligt Folkeparti mener vi, at der i Voksenuddannelsesrådet bør indgå repræsentanter for selvstændige og medarbejdende ægtefæller i små og mellemstore virksomheder. Der findes p.t. et meget lavt efteruddannelsesniveau i disse målgrupper. De selvstændige i de små og mellemstore virksomheder står over for meget store udfordringer og risici på arbejdsmarkedet, og et lavt efteruddannelsesniveau er helt uholdbart for denne sektor, som har afgørende betydning for selvstændigheds- og iværksætterkulturen i dansk erhvervsliv. Måske er der brug for en analyse af dette forsømte uddannelsesområde.

Hele lovkomplekset indeholder generelt nogle alvorlige mangler, også for en anden gruppe medborgere, som i forvejen har det sværere end gennemsnittet: I lovkomplekset er der ikke

hjemmel til specialpædagogisk bistand, som sikrer handicappede adgang til handicapkom-penserende foranstaltninger, eksempelvis hjælpemidler i form af tegnsprogstolkning til døve og lydbøger til blinde. Der er ikke hjemmel til at give specialundervisning og specialpædagogisk bistand i uddannelser, der er omfattet af lov om åben uddannelse, og som derfor ikke berettiger til SU.

Der er heller ikke mulighed for at modtage støtte efter lov om aktiv socialpolitik, hvorefter studerende med funktionsnedsættelse kan få specialpædagogisk støtte.

Det skyldes, at denne støtte ydes som led i en revalidering, således at personen bliver i stand til at forsørge sig selv. Det er derfor en betingelse for at opnå denne støtte, at ansøgeren ikke allerede er i stand til at klare sig økonomisk, så hvis den handicappede derfor allerede er på arbejdsmarkedet, vil personen i reglen være afskåret fra at blive efteruddannet. Handicappede har ofte kortere uddannelser end andre og har derfor i særlig grad brug for at deltage i tilbud om at modtage undervisning i grundlæggende færdigheder, som kan være en forudsætning for overhovedet at kunne deltage i videreuddannelse, arbejde og samfundsliv.

De handicappede, der er i arbejde, mister deres selvværd og deres værdi på arbejdsmarkedet, hvis de ikke har mulighed for at efteruddanne sig. Dette er jo egentlig i modstrid med ministerens intentioner om, at reformen skal henvende sig til alle voksne med dårlige læse-, skrive- og regnefærdigheder. Ministeren har informeret om, at begrundelsen for, at der ikke er indført specialpædagogisk bistand på nævnte områder, er, at det ville have forudsat tidkrævende undersøgelser af de økonomiske konsekvenser, og at det ville have krævet økonomisk kompensation af en størrelsesorden, som der ikke var økonomiske forudsætninger for i år 2000.

Hertil er kun at sige, at den tid, som undervisningsministeren mener at der skal bruges til disse tidkrævende undersøgelser af de økonomiske konsekvenser, synes vi da i høj grad i Kristeligt Folkeparti at ministeren skal tage. Dette lovkompleks er alt for omfattende til at skulle jappes igennem, så Kristeligt Folkeparti vil råde ministeren til at tage den tid, der skal til for at blive helt færdig med loven, således at også handicappede i Danmark kan tage del i de nye voksen- og efteruddannelsesmuligheder på lige fod med alle andre.

Hele målsætningen med reformen passer jo i høj grad også på de handicappede, men der er desværre opstået for mange huller for denne del af befolkningen, således at disse medborgere stadig væk ikke har samme muligheder og samme rettigheder i det danske samfund, som ikkehandicappede har.

Kristeligt Folkeparti forholder sig positivt til enkeltdele af dette lovkompleks og kritisk til størstedelen af det.

Tom Behnke (FRI):

Det er unægtelig et stort og spændende område. Først startede vi med KVU, MVU, CVU og DPU, og nu efter en aftale mellem S, RV, SF og CD og med tilslutning fra EL er vi gået i gang med VEU, udmøntet i FVU, GVU, EUD, VVF, PGU og VVU.

Det er jo ganske interessant, fordi det, man kan se, er, at der er mange, der har følt sig kaldet til at komme med høringssvar, bl.a. KL, DA, LO, DI, PSR, HFI, LH, RUC, AAU, FTF, FA, KU, AU, DHS, SL, EUR, UR/AMU og RUE direkte til UVM, som så har oversendt det til UDU i FT.

Flere har peget på, at man egentlig gerne vil have en kobling direkte til SoSu, og så er der så forslaget om tilskud i f.å., som jeg her skal understrege er en forkortelse, hvor der skal punktum efter hvert bogstav, og det betyder i form af SVU, som træder i stedet for VUS.

Det jo så klart for enhver, hvad det hele går ud på, og at FRI på den baggrund er positivt indstillet over for både lovforslag nr. L 250, L 251, L 252, L 253 og til dels også L 254 og L 255. Men det kunne være, at det var nemmere at følge med i gennemgangen, hvis det var sådan, at man havde benyttet sig af noget AV-udstyr, men det er jo ikke til stede her i salen.

Konklusionen må jo være, at det, vi taler om her, er ganske enkelt, at der er en række voksne, som har brug for efteruddannelse og videreuddannelse, og det kan vi i Frihed 2000 bestemt ikke have noget imod, og det har vi ingen indvendinger imod. Vi er helt enige i, at der er et behov, og det behov skal selvfølgelig tilgodeses, og det er vores opfattelse, at de lovforslag, som ministeren her har fremsat, meget godt dækker det behov, der er.

Vi ved jo, at forudsætningen for at deltage i et demokratisk samfund og for, at vi fortsat har et demokratisk samfund, er, at borgerne er i stand til at modtage informationer, behandle informationerne og på den baggrund deltage i det demokratiske samfund.

Det er jo heldigvis ganske mange år siden, at det kun var præster, der var i stand til at læse teksterne, og at der så var en mand, der gik rundt med en tromme på maven og bekendtgjorde over for befolkningen, hvad man nu syntes de skulle vide noget om; hvad de ikke skulle vide noget om, holdt man for sig selv.

I dag er det heldigvis sådan, at vi har et veloplyst samfund, hvor de fleste er i stand til at følge med, men som sagt har der jo lige været en undersøgelse, der viser, at alt for mange ikke er i stand til at følge med. Det skal vi selvfølgelig have gjort noget ved, hvis vi ønsker at bevare vores demokrati, og det gør vi i Frihed 2000.

Derfor har vi også med glæde set, at det, ministeren vil satse på, i hvert fald som de grundlæggende færdigheder, er dansk, regning og matematik. Vi havde håbet på, at ministeren i højere grad havde lagt vægt på også at inddrage IT, fordi én ting er, at man er i stand til at håndtere det danske sprog i skrift og i tale, noget andet er, at kommunikationsformen allerede i dag – og sandelig i høj grad i fremtiden – bliver via IT. Derfor er det væsentligt, at det bliver præciseret, og at man lægger meget stor vægt på, at en af de forudsætninger, man skal have, når vi taler om efteruddannelse og videreuddannelse, er hele informationsteknologien.

Til finansieringen af dem, der ønsker at tage efteruddannelser, har vi jo så set ministeren fremsætte et forslag om, at man vil lave en uddannelsesstøtte, som skal være på samme beløb som de maksimale dagpenge. Det synes vi er lige voldsomt nok. Det kan jo selvfølgelig være, at der er en nærmere forklaring på det, men for os at se, er det jo så uddannelsesorlov ind ad bagdøren og så endda med maksimale dagpenge.

Jeg kan forstå lidt på forslaget, at udgangspunktet er, at de, der tager efteruddannelse, hovedsagelig gør det på aftenskole, måske week-endkurser eller lignende, altså at de bruger deres fritid på det. Det er også fint, og det tror vi også på at langt de fleste kan. Men jeg kunne så godt tænke mig at høre ministeren: Hvad er det så for situation, som man har planer om at gå ind og støtte med en uddannelsesorlov på maksimale dagpenge?

Vi kan støtte forslagene, og jeg tror også, at vi med ministerens svar på mit spørgsmål her vil kunne overbevises om at støtte nr. L 254. Det får vi at se.

Men grundlæggende er vi i Frihed 2000 meget positive over for ministeren lovpakke her.

Undervisningsministeren (Margrethe Vestager):

Jeg vil gerne takke for den positive og for den, synes jeg, også fra et betragteligt flertal konstruktive tilgang, der har været til den lovpakke, som nu er blevet behandlet.

Det er meget væsentligt at holde fast i, at det her er et voksenuddannelsessystem, det er en voksenuddannelsesreform. Vi har efter min mening et udmærket uddannelsessystem med tilhørende støttesystem i form af statens uddannelsesstøtte, som for børn, unge og unge voksne giver meget gode uddannelsesmuligheder.

Jeg synes, det er afgørende, at vi i et samfund som vores, hvor vi dels til nogle, der tidligere har fået en meget begrænset uddannelse, har en uddannelsesgæld, dels som følge af den forestilling, vi har om det samfund, der skabes i øjeblikket, giver mulighed for, at voksne kan vende tilbage eller parallelt med deres beskæftigelse kan uddanne sig gennem hele livet.

Det, som er hensigten med reformen, er at sikre klare niveauer, men til gengæld med en anerkendelse af, at man kan nå det samme på mange forskellige måder. Derfor må man også sige, at en af de klare forskelle til vores ordinære uddannelsessystem er anerkendelsen af, at de kompetencer, som voksne har, gør, at ting kan gøres på forskellige måder. Det afgørende er naturligvis at holde fast i det faglige niveau.

Lovpakken giver, som en række ordførere også har været inde på, muligheder for alle voksne. Jeg synes, det er meget væsentligt, at et voksenuddannelsessystem er åbent for alle voksne uanset deres uddannelsesbaggrund.

Men der ligger også i forslagene en klar prioritering af dem, som har fået mindst uddannelse i ungdommen, og sådan bør det efter min mening også være, således som også en række af ordførerne har været inde på.

Vi håber, at forslagene kan realiseres, og at de også kan realiseres i den mangfoldighed, der for nærværende er i voksenuddannelserne. Vi forsøger ikke med lovforslagene her at skabe en mesterting, en skematisk løsning, men vi forsøger at skabe et system, som gør, at de eksisterende, nuværende, uddannelser kan udvikles ind i et system, og at nye uddannelser kan udvikles på et passende niveau.

Jeg tror, det er meget afgørende, at vi også får løst de sidste hængepartier, der er. Som der

konkret blev spurgt af hr. Søren Kolstrup, håber vi jo at kunne blive enige om en løsning med hensyn til social- og sundhedsuddannelserne, således at denne løsning kan træde i kraft samtidig med lovpakken i øvrigt.

Med hensyn til spørgsmålet om informationsteknologi er det jo klart, også fra tidligere drøftelser i kredsen af uddannelsesordførere, at informationsteknologien kommer til at spille en stadig større rolle i vores uddannelser. Jeg tror, det kommer til at gælde på alle niveauer, og derfor er den også som en naturlig ting indskrevet i den forberedende voksenuddannelse som et af de midler, man kan bruge dér, hvor det er rimeligt, men det er ikke stillet op som et mål i sig selv, fordi det for nogle vil være en dobbelt barriere.

I det støttesystem, vi forestiller os, er der også en klar afspejling af prioriteringen af dem, som har fået mindst uddannelse. Har man ingen uddannelse, bør uddannelsesmulighederne stilles gratis til rådighed, og der bør også være støttemuligheder både på heltid og på deltid.

Gælder det dem, som har en uddannelse i forvejen, er det naturligvis afgørende, at der er et udbud, at der er relevante muligheder for efter- og videreuddannelse, men til gengæld er det også rimeligt nok, at de selv eller deres arbejdsgiver yder en deltagerbetaling, ligesom det må være sådan, at er man i beskæftigelse, jamen så har man også mulighed for at tilrettelægge uddannelse på deltid og i weekenderne, f.eks. også efter aftale med arbejdsgiveren.

Når det også er væsentligt at give støttemuligheder på det niveau til dem, som har en lang eller en mellemlang videregående uddannelse, er det, fordi der vil være perioder, hvor det er nødvendigt at kunne hellige sig f.eks. speciale-skrivning eller andre ting og det derfor vil være afgørende, at man i en kortere, sammenhængende periode kan få en orlov til at gøre den voksenuddannelse, som man er begyndt på, færdig.

Generelt betragtet vil jeg sige, at jeg havde håbet, der havde været en større tilslutning, for jeg synes, det er afgørende, specielt i forhold til den forberedende voksenundervisning, at Folketinget giver et håndslag til de mange mennesker, som har det som et konkret problem og som en konkret udfordring at øge deres kundskaber inden for de helt basale færdigheder, og jeg synes, det er væsentligt, at i et samfund som vores, hvor det rent faktisk er et tabu at nærme sig en erkendelse af, at man har brug for læse-

kurser, havde det været et flot tilsagn fra Folketingets side, at man samlet forestod den del af lovgivningen, uanset at der er andre dele af den, som man ikke finder tiltrækkende.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslagene overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 256: Forslag til lov om bestyrelse for Arbejdsmarkedets UddannelsesFinansiering og om Efteruddannelsesudvalg.

Af arbejdsministeren (Ove Hygum).
(Fremsat 30/3 2000).

Sammen med denne sag foretoges:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 257: Forslag til lov om godtgørelse ved deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse.

Af arbejdsministeren (Ove Hygum).
(Fremsat 30/3 2000).

10) Første behandling af lovforslag nr. L 258: Forslag til lov om arbejdsmarkedsuddannelser.

Af arbejdsministeren (Ove Hygum).
(Fremsat 30/3 2000).

11) Første behandling af lovforslag nr. L 259: Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsmarkedsuddannelsescentre. (Sammenlægning af AMU-centre m.m.).

Af arbejdsministeren (Ove Hygum).
(Fremsat 30/3 2000).

12) Første behandling af lovforslag nr. L 260: Forslag til lov om børnepasningsorlov.

Af arbejdsministeren (Ove Hygum).
(Fremsat 30/3 2000).